

CSERSZEGTOMAJ NAGYKÖZSÉG
HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

2018-2023

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3.
1.1. Cserszegtomaj bemutatása.....	4.
1.2. Értékeink, küldetésünk, céljaink.....	5.
2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzése	5.
2.1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	5.
2.1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet bemutatása.....	6.
2.1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás bemutatása.....	7.
2.2. Stratégiai környezet bemutatása	8.
2.2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.....	10.
2.2.2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása.....	10.
2.2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.....	11.
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16.
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet.....	16.
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció.....	17.
3.3. Pénzbeli és természetbeli szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások.....	24.
3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció.....	25.
3.5. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	27.
3.6. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása.....	29.
3.7. Nemzetiségi önkormányzat.....	29.
3.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	30.
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	30.
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői.....	30.
4.2. Veszélyeztetett, védelembe vett, fogyatékos, hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek helyzete.....	32.
4.3. Gyermekétkeztetés.....	34.
4.4. Szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	35.
4.5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége.....	40.
4.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	41.
5. Nők helyzete, esélyegyenlősége	41.
5.1. Nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....	41.
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások.....	42.

Cserazegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás.....	43.
5.4. A nőket érintő erőszak, családon belüli erőszak, krízishelyzet kezelése.....	43.
5.5. A nők szerepe a helyi közéletben.....	43.
5.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása...	44.
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	44.
6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői.....	44.
6.2. Idősek munkaerő piaci helyzete.....	45.
6.3. Közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	46.
6.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása...	48.
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	48.
7.1. A településen fogyatékkal élők főbb jellemzői, sajátos problémái.....	48.
7.2. A fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeli ellátása, kedvezményei	49.
7.3. Közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés, akadálymentesítés.....	49.
7.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	50.
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi szerepvállalása.....	50.
8.1. Civil, egyházi és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések.....	50.
8.2. Önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség.....	50.
8.3. Önkormányzatok közötti, térségi, területi társulásokkal való partnerség.....	51.
8.4. Civil és for-profit szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége.....	51.
9. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága.....	51.
10. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedése Terve	

Bevezetés

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program (a továbbiakban: HEP) elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A jogszabály értelmében a programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók összhangjáról.

A települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az Ebktv. törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A program elkészítését szabályozza a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Kormányrendelet, illetve a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet. A HEP-ben feltüntetett adatok a TeIR rendszerből származnak és annak alkalmazásai segítségével készültek a diagramok, táblázatok is.

A települési önkormányzat a helyzetelemzés alapján öt évre szóló intézkedési tervet készít. A helyi esélyegyenlőségi programot két évente kell felülvizsgálni, mely alapján módosítják az intézkedési tervet, és ha szükséges, a programot.

Fentiek alapján Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete a 2018. évben új Helyi Esélyegyenlőségi Programot fogad el.

A program felkerül a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság honlapjára (szgyf.gov.hu), itt bárki számára elérhető. Ezen kívül megtekinthető Cserszegtomaj Nagyközség honlapján: www.cserszegtomaj.hu.

1.1. Cserszegtomaj bemutatása

Nagyközségünk festői környezetben, a Keszthelyi-hegység délnyugati nyúlványán, a Keszthelyi ölelő dombvonulaton, a Balatontól 4 km-re, a gyógyfürdőjéről híres Hévíztől 3 km-re fekszik. Lélekszámahoz viszonyítva területe rendkívül nagy, 12,6 km², tágassága folytán Európa egyik különös települése. Régebben hegyközségként tartották számon, és jellegét a jövőben is őrizni kívánjuk. Számos pontjáról lenyűgöző kilátás nyílik a Balatonra, és a változatos nyugat- dunántúli Pannon tájra.

Cserszegtomaj ma nyugodt pihenést, és kiváló lehetőségeket nyújt a túrázás, kirándulás, kerékpározás és a lovaglás szerelmeseinek. Nagyközségünket szép fekvése és jó levegője miatt egyre többen keresik fel, sokan építenek itt maguknak üdülőt és lakást. A nagyközség számos fizető- vendéglátó hellyel, panziókkal, éttermekkel, kempingekkel rendelkezik. A Balaton és Hévíz közelsége is sok vendéget csábít a településre, de sajátos nevezetességei is méltán teszik népszerű üdülőhellyé Cserszegtomajt. Településünkön - üdülőhelyi jellege miatt is – 28 nemzet népei élnek egymás mellett, ezért szinte elvárás az, hogy az itt lakók tartsák tiszteletben a másik szokásait, népére jellemző különleges, nem megszokott jellegzetességeit.

A nagyközség nagy kiterjedése ellenére csak három településsel határos: Keszthellyel, Hévízzel és Rezivel. Mind a három település fontos szerepet játszik a Helyi Esélyegyenlőségi Program kiemelt célcsoportjainak szempontjából. Hévíz és Keszthely rendelkezik azzal az intézményrendszerrel, amely a célcsoportok tekintetében felmerült problémák megoldásában szerepet játszik.

1.2. Értékeink, küldetésünk, céljaink

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Meglétét akkor érezni igazán, ha az ember olyan élethelyzetbe kerül, amikor nagyobb szüksége van a társadalom támogatására és az állam és a civil szervezetek által fenntartott rendszerek igénybevételére kényszerül. Ez az élethelyzet bármikor bekövetkezhet, függetlenül attól, hogy az adott személy férfi vagy nő, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzata tenni próbál azért, hogy a fokozott figyelmet érdemlő csoportokat minden lehetséges eszközzel segítse, beleértve ebbe a kötelező és önként vállalt feladatokat, a támogatásokat, a rendezvényeket, az ökológiai környezet fenntartását, az ezeket meghatározó dokumentumokat és a környező településekkel való együttműködést is.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben is érvényesíti és támogatja a helyi civil szerveződéseknek annak érdekében is, hogy a legjobban rászorult csoportok problémáit minél jobban megismerje és kezelni tudja.

Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, a szegregációmentességet; a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

2. Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzése

2.1. Jogszabályi háttér bemutatása

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján a települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, a célok eléréséhez szükséges feladatokat, megvalósulásuk forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését.

2.1.1. A Program készítését előíró jogszabályi környezet bemutatása

- **Magyarország Alaptörvénye (XV. cikk)**
  - (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
  - (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
  - (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
  - (4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
  - (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.
- **Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról**

E törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.
- **2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról**

31. § (1) A község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

(2) A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

(3) A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

  - a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
  - b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
  - c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
  - d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

(5) A helyi esélyegyenlőségi programot a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el. Képzésüket, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészültét és felülvizsgálatát esélyegyenlőségi mentorok segítik. A települési önkormányzati köztisztviselők, közalkalmazottak képzését a Kormány által rendeletben kijelölt szerv végzi.

(6) A települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

(7) A települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulása az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a társulást alkotó települési önkormányzatok mindegyike az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

- **Az 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról**
- **A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet**
- **A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet.**

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésénél alkalmazott, kapcsolódó jogszabályok:

- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkt.)

2.1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás bemutatása

Az alábbi önkormányzati rendeletek nem csak a kiemelt célcsoportok felmerülő problémáit hivatottak kezelni, hanem a helyi lakosság egészére értelmezhetőek. Az önkormányzati rendeletekben megfogalmazott szándék azonban egyértelműen az esélyegyenlőség tekintetében kiemeltnek számító csoportok segítségét célozza.

- **22/2006.(IX.26.) Cserszegtomaj Község Önkormányzata Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a felsőoktatási önkormányzati ösztöndíjról**

- **14/2014.(IX.17.)** Cserszegtomaj Község Önkormányzata Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a helyi közművelődési feladatok ellátásáról
- **4/2015.(II.26.)** Cserszegtomaj Község Önkormányzata Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetben nyújtott szociális, valamint gyermekvédelmi ellátásokról
- **13/2016.(XII.15.)** Cserszegtomaj Község Önkormányzata Képviselő-testületének önkormányzati rendelete az egészségügyi alapellátási körzetek megállapításáról
- **22/2017.(XII.14.)** Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete az élelmezésért fizetendő étkezési díjak megállapításáról

2.2. Stratégiai környezet bemutatása

Az EU 2020 stratégia

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, négy területen is megjelenik.

Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent. Magyarország ebből 500.000 főt vállal. A foglalkoztatási arányt 75 %-ra kell emelni, ami mára már megvalósult. A negyedik terület az oktatással függ össze, a cél az, hogy a 30-40 éves korosztály 40 %-a rendelkezzen felsőfokú végzettséggel. Ez az arány ma 30,3 %.

Nemzeti Reform Program

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetének javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a

többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2016-2017. évre vonatkozó cselekvési tervet az 1535/2016.(X.13.) Kormányhatározattal fogadták el.

Idősügyi Nemzeti Stratégia

A Stratégia két ütemre oszlik, az I. ütem 2010-2022-ig, a II. ütem 2023-2034-ig tart.

Magyarország népessége fogy, korösszetételében változik – idősödik. E változások ráirányítják a figyelmet a társadalmi szolgáltató és védelmi rendszerek hosszú távú pénzügyi fenntarthatóságára. Az ellátó-szolgáltató rendszerek fejlesztése csak akkor lehet hatékony, ha sikeresen igazodik a társadalmi-családi strukturális változásokhoz, a szükségletekhez, a gazdasági adottságokhoz.

A Stratégia alapvető irányelve és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az időskorúak jóléte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre. Ezek figyelembe veszik, hogy az időskorú személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az idősebb személyeknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). A magyarországi időspolitika egyik legfontosabb megoldandó kérdése az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és esélyegyenlőségének megteremtése.

Országos Fogyatékosügyi Program

A Program 2015-2025-ig tart. A célja, hogy a társadalom egészében, a köznevelési rendszer segítségével, már óvodáskortól kezdve végezzen érzékenyítést szemléletformáló programok segítségével a fogyatékkal élők elfogadásával, közösségbe integrálásával kapcsolatosan. Szakmai szervezetek bevonásával ágazati együttműködés keretében kell szakmai fejlesztési javaslatot kell kidolgozni a fogyatékos személyekhez kapcsolódó egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztésének lehetőségeiről. Javítani kell a fogyatékos személyek egészségügyi ellátásokhoz való egyenlő esélyü hozzáférését, az őket ellátó személyzet felkészültségét, tájékoztatását.

2.2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Gazdasági Program 2014-2019.
- Nagykanizsai Tankerületi Központ Fejlesztési Terve 2017-2022
- 112/2015.(XII.16.) számú határozattal elfogadott Településszerkezeti Terv
- 15/2015.(XII.17.) önkormányzati rendelet Cserszegtomaj Község Helyi Építési Szabályzatáról

2.2.2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program kiemelt célcsoportjaival kapcsolatban a települési önkormányzat ellátási szerződések formájában biztosítja a feladatok ellátását. A védőnői szolgálat feladatait a Rezi-Cserszegtomaj Védőnői Szolgálat végzi a Rezi Község Önkormányzatával kötött és 2013. július 01-től hatályos feladatellátási szerződés alapján. A védőnők nemcsak a területi védőnői feladatokat látják el nagyközségünkben, hanem az iskolai védőnői feladatokat is.

A háziorvosi ellátást feladatellátási szerződés alapján látja el a Gyógyít Bt. A helyi lakosok fogorvosi ellátását a dr. Nagy Ákos Fogászati Bt. végzi, a rendkívüli ügyeleti ellátást a IV Dental Kft. biztosítja Zalaegerszegen.

Településünk tagja a Zalaispa társulásnak, amelynek célja a hulladékszállítás megoldása a csatlakozott településekről.

A település önkormányzata tagja a Hévíz-Balaton-Zalai Dombhátak Leader Egyesületnek, amelynek önkormányzatunk egyik képviselője elnökségi tagja is.

Az önkormányzat tagja a Hévíz Térsége Önkormányzati Területfejlesztési Társulásnak is. A társult önkormányzatok célja a társulásban részt vevő települések és a térség területének összehangolt fejlesztése, fejlesztési tervek, programok készítése és megvalósítása. Feltárja és kiemeli a térség idegenforgalmi értékeit, koordinálja a települések bemutatását célzó marketing tevékenységet, e körben szorosan együttműködik a Hévízi Turizmus Marketing Egyesülettel, a településeken működő civil, kamarai és érdekvédelmi szervezetekkel. Európai Unió és állami költségvetési források megszerzésére benyújtható pályázatokat készít és valósít meg. Gondoskodik a társulás által benyújtott pályázatok fenntartási kötelezettségeinek teljesüléséről, a pályázatok gondozásáról.

Hévíz Város Önkormányzata által fenntartott Teréz Anya Szociális Integrált Intézmény biztosítja településünkön a családsegítő és gyermekvédelmi szolgálatot, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a házi segítségnyújtást, szintén feladatellátási szerződés alapján. Ezen kívül településünkön látja el a személyes gondoskodás alapszolgáltatást - a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a házi segítségnyújtást – a Napáva Kft.

2.2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

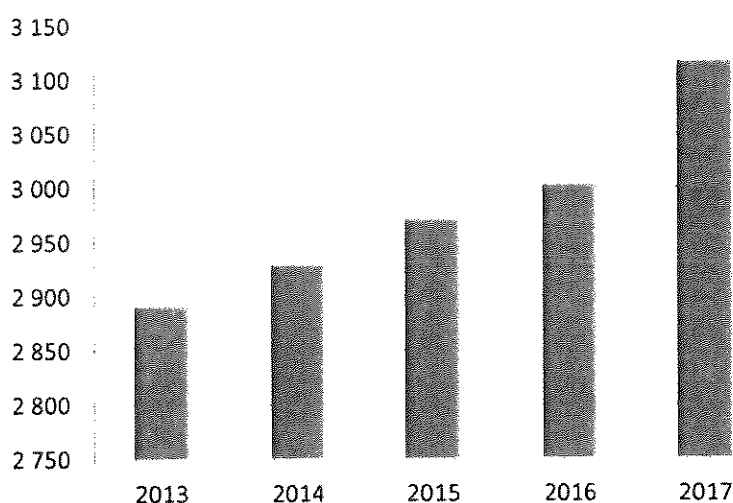
A települési önkormányzat tisztségviselője hozzáférést kapott az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adatbázisaihoz és az új fejlesztésű IKIR rendszer adatbázisaihoz is. Ezekből a rendszerekből az országos, önkormányzatok által kötelezően jelentett adatok és az országos felmérések, népszámlálások adatai érhetőek el. Ezen kívül rendelkezésre állnak az önkormányzati fenntartású intézmény adatai illetve a helyi Szabó István Általános Iskolába járó gyermekekre vonatkozó adatok is. Ezek alapján a település demográfiai helyzete a következőkben bemutatott táblázatok szerint alakul. Az 1. számú táblázatban a lakónépesség számának alakulását lehet nyomon követni.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	2 891	
2014	2 929	101%
2015	2 971	101%
2016	3 003	101%
2017	3 117	104%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Lakónépesség

A táblázatból látható, hogy bár a lakónépesség száma folyamatosan emelkedik, de csökkenő mértékben.

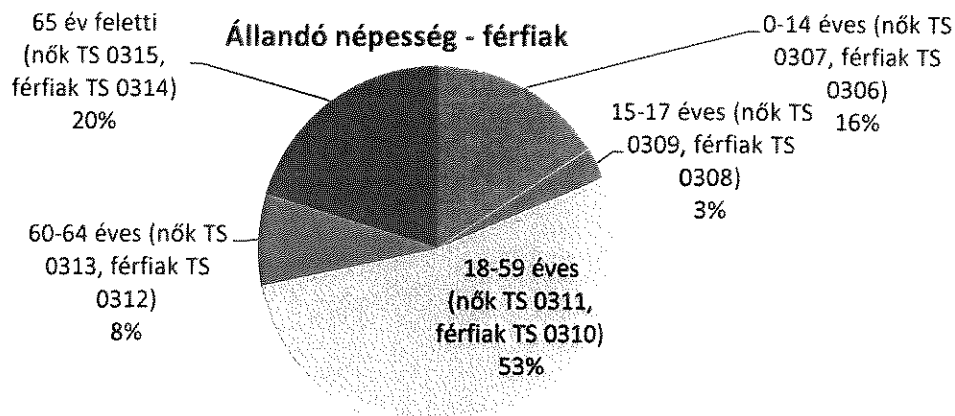
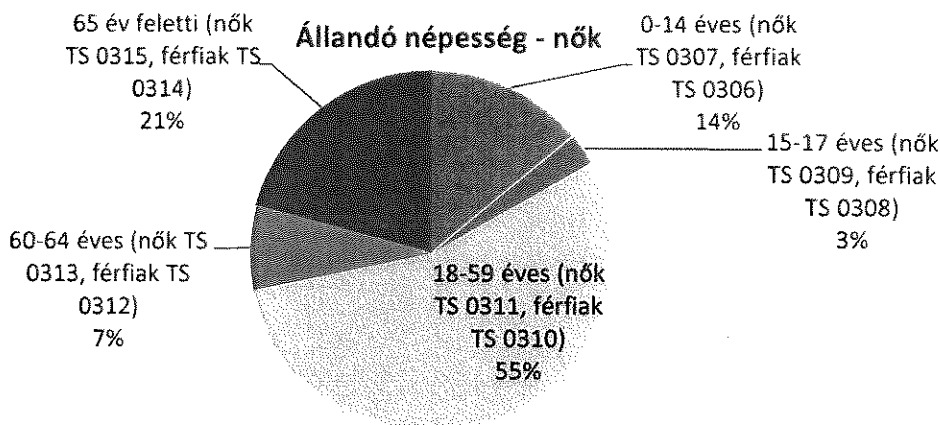
A következő, 2.1. számú táblázat és a hozzá tartozó diagram az állandó népesség összetételét mutatja nemek és korcsoportok szerint.

Cserszegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	1 552	1 565	3 117	49,79%	50,21%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			93	2,98%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	215	247	462	6,90%	7,92%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	44	44	88	1,41%	1,41%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	855	831	1 686	27,43%	26,66%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	114	126	240	3,66%	4,04%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	324	317	641	10,39%	10,17%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Cserszegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

A következő, 2.2. számú táblázat a 16-17 éves gyermekek számát mutatja a népszámlálás adatai szerint.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

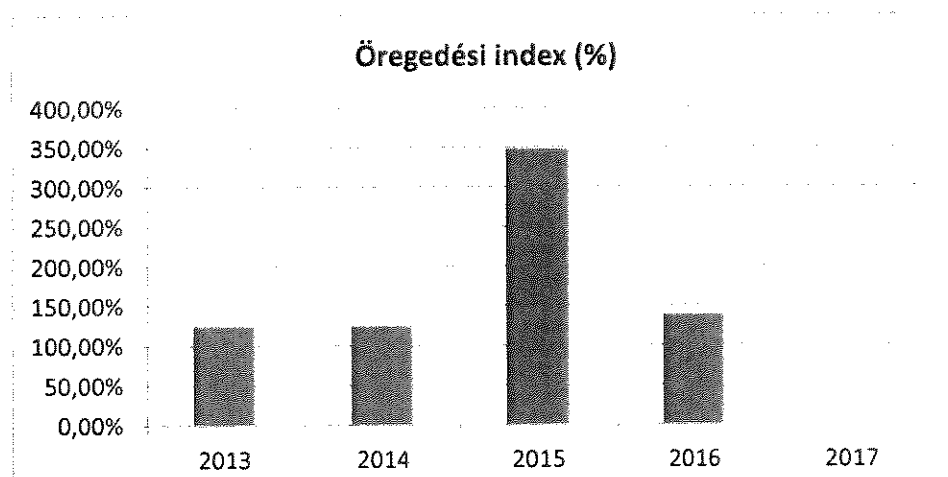
Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma			0
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	28	30	2
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	29	32	3
Összesen	57	62	5

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	561	447	125,50%
2014	585	466	125,54%
2015	620	178	348,31%
2016	641	462	138,74%
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 3. számú táblázat és a diagram az állandó lakónépességből a 65 év feletti állandó lakosok 100 fő 0-14 éves korú állandó lakosra jutó száma látható, az un. öregedési index.

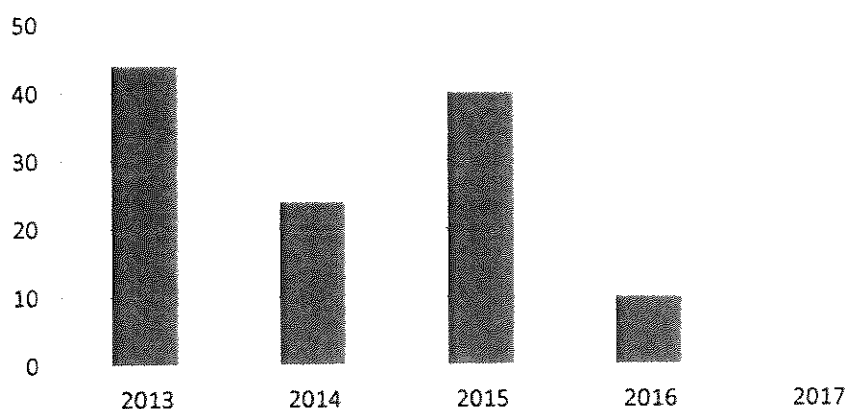
A 4. számú táblázat a belföldi vándorlások számát és arányát mutatja. Ez szerint az elvándorlások száma a 2017. évben nagy mértékben nőtt, de még mindig nagyobb a bevándorlások száma az elvándorlásokénál.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2013	114	70	44	14,6
2014	110	86	24	7,79
2015	136	96	40	12,73
2016	135	125	10	3,21
2017				

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Belföldi vándorlások - egyenleg (fő)

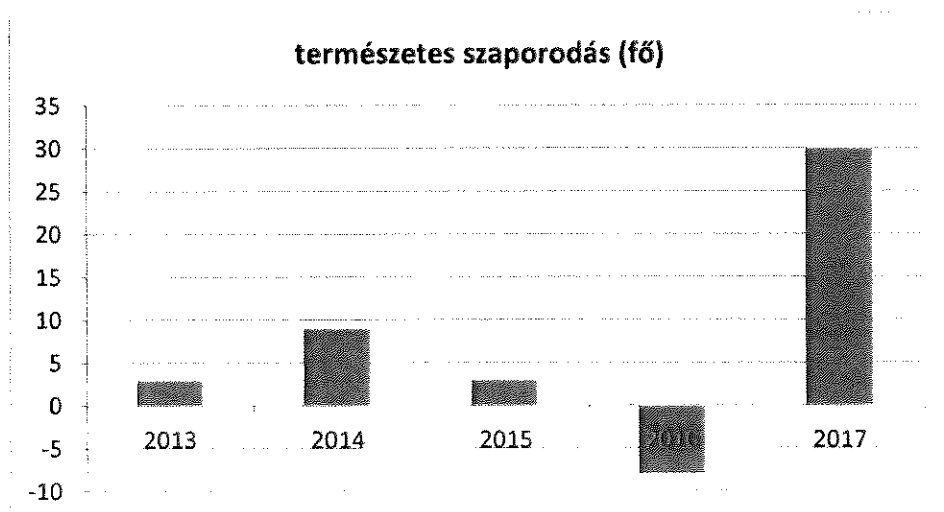

Ehhez kapcsolható a természetes szaporodást bemutató 5. számú táblázat, amely az élveszületések és a halálozások számát és annak különbségét mutatja be.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2013	25	22	3
2014	36	27	9
2015	30	27	3
2016	28	36	-8
2017	30	?	30

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Ebből a táblázatból az látható, hogy sajnos csökkent a születések száma, és drasztikusan emelkedett a halálozások száma, ami miatt a 2017. évben a természetes szaporodás negatív előjelűvé vált.

A település lakónépességének alakulása tehát az 1-5. táblázatok alapján követhető.

Összességében elmondható, hogy a település lakosságának növekedéséhez a bevándorlás járul hozzá legfőképpen, mivel a születések száma ugyan magas, de nem annyira, hogy ellensúlyozza a halálozások és az elvándorlások számát.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.

A mélyszegénységben élők tartósan a létminimum szintje alatt élnek és esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kitörjenek. A mélyszegénység összetett jelenség, melynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és ezekből adódóan fellépő foglalkoztatásbeli hiányosságokban mutatkoznak meg. A mélyszegénység hatásai az alapvető életfeltételekben, lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkeznek. Településünk nem tartozik a hátrányos helyzetű települések közé. Cserszegtomajon nem jelentkezik problémaként a mélyszegénység annak ellenére, hogy vannak olyan lakosok, akik rászorulnak a támogatásra. A lakosság anyagi gondjainak enyhítése érdekében Cserszegtomaj Község Képviselő-testülete jelentős módosítást vezetett be, amelyet a pénzügyi és természetben nyújtott szociális, valamint gyermekvédelmi ellátásokról szóló 4/2015.(II.26.) önkormányzati rendelet tartalmaz. Ebben a Képviselő-testület kifejezte abbéli szándékát, hogy a szociális támogatásokra - amelynek címzettjei elsősorban az anyagilag rászorulóknak, a gyermekeket nevelő családok, az idősek - a szükséges forrásokat a jövőben is biztosítani fogja.

Cserszegtomajon a 2011-es népszámlálás adatai alapján 41 fő vallotta magát cigány (romani, beás) nemzetiségűnek.

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

Cserszegtomajon a rendelkezésre álló adatok alapján nincsen mélyszegénységben élő lakos. Sokan vannak, akik alacsony jövedelemből (nyugdíj, egyéb nyugdíj jellegű ellátás, aktív korúak járadéka, segélyek, családtámogatási ellátások) gazdálkodnak, de a közösség megtartó erejének és a település mezőgazdasági jellegének köszönhetően nem alakult ki mélyszegénység nagyközségünkben.

A roma lakosság egészen 2017-ig egymás mellett, egymás szomszédságában élt, de a kormány családtámogatási programjainak, elsősorban a CSOK-nak köszönhetően sokan költöztek a falu egyéb részeibe, nagyobb, újabb építésű házakba. Ennek köszönhető az is, hogy a roma lakosság a kedvezményes hitelhez szükséges munkaviszony megszerzése miatt aktív keresővé vált és folyamatos munkaviszonyt létesített. Ebből adódóan a vagyoni helyzetük lényegesen javult, a körülményeik pedig a lakhatás, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, az információáramlás és a gyermekeik ellátása terén is javulást mutatnak.

3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

3.2.1. Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A 2016-ig rendelkezésre álló adatok alapján látható – 3.2.1. számú táblázat és diagram -, hogy a regisztrált munkanélküliek, nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan, évről-évre csökken, mind a nők, mind a férfiak vonatkozásában.

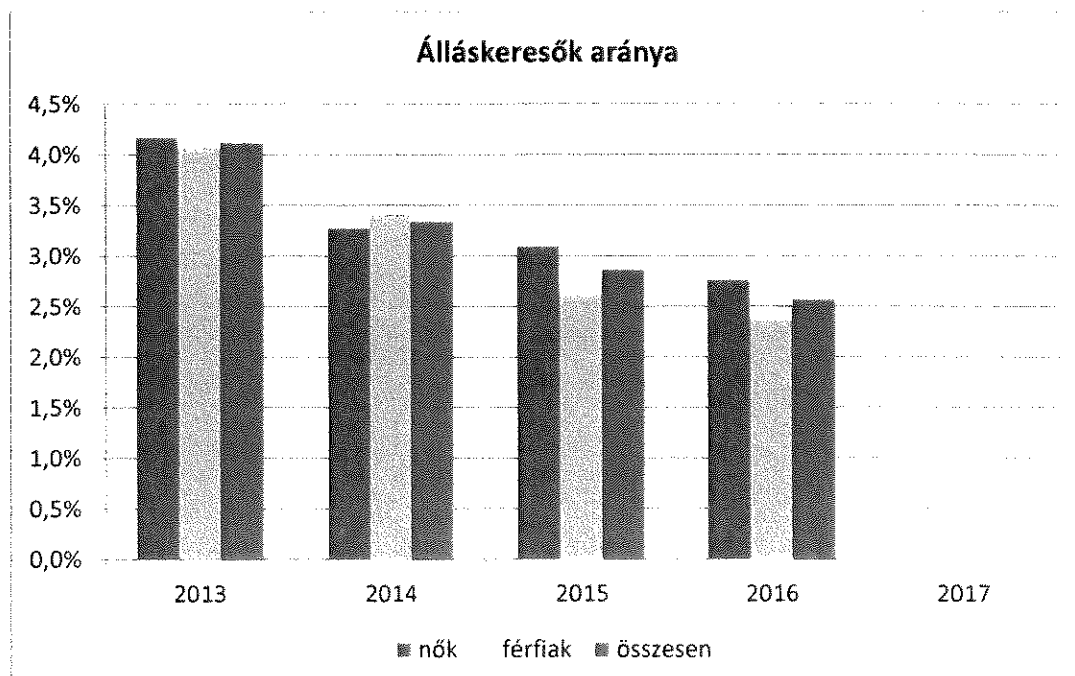
3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	1 006	1 009	2 015	42	4,2%	41	4,1%	83	4,1%
2014	1 015	1 013	2 028	33	3,3%	35	3,4%	68	3,3%
2015	1 033	1 010	2 043	32	3,1%	27	2,6%	59	2,9%
2016	1 013	1 001	2 014	28	2,8%	24	2,4%	52	2,6%
2017			0	22	#####	24	#####	46	####

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Cserszegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		83	67,75	58,5	51,75	39
20 év alatti (TS 1002)	Fő	1	3	3	2	1
	%	1,2%	4,4%	5,6%	3,4%	3,2%
20-24 év (TS 1003)	Fő	14	11	6	5	4
	%	17,2%	15,5%	9,8%	9,2%	9,0%
25-29 év (TS 1004)	Fő	10	9	7	6	5
	%	12,3%	13,7%	11,1%	10,6%	13,5%
30-34 év (TS 1005)	Fő	10	7	6	3	2
	%	11,7%	10,0%	9,8%	6,3%	4,5%
35-39 év (TS 1006)	Fő	11	6	6	5	4
	%	12,7%	9,2%	9,4%	8,7%	10,3%
40-44 év (TS 1007)	Fő	10	8	8	7	7
	%	12,3%	11,1%	12,8%	12,6%	17,3%
45-49 év (TS 1008)	Fő	6	3	5	6	4
	%	6,9%	4,8%	7,7%	10,6%	10,3%
50-54 év (TS 1009)	Fő	10	7	5	5	2
	%	12,3%	9,6%	8,5%	8,7%	5,8%
55-59 év (TS 1010)	Fő	7	9	8	7	2
	%	8,7%	13,3%	13,2%	13,5%	5,1%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	4	6	7	9	8
	%	4,5%	8,5%	12,0%	16,4%	21,2%

Cserszegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.2. számú táblázatban látható korcsoport szerinti bontás azt mutatja, hogy a legnagyobb mértékben az 55-59 éves korosztályban csökkent a munkanélküliek száma, 72 %-kal, az 50-54 éves korosztályban pedig 50 %-kal. A 30-34 évesek között 46 %, a 20 év alattiak körében 29 %, a 20-24 és a 45-49 éveseknél 27 %, a 25-29 éveseknél 5 %, az 59 év felettiéknél 3 %, a 40-44 évesek körében pedig nőtt a munkanélküliség, 4 %-kal.

Összességében elmondható, hogy a 24 év alattiak és a 45-59 évesek esetében javultak nagy mértékben a foglalkoztatási mutatók.

Ha a teljes 18 év feletti lakosságot nézzük, a regisztrált munkanélküliek és nyilvántartott álláskeresők száma a 2016. évihez képest 24 %-kal csökkent, 51,75-ről 39 főre.

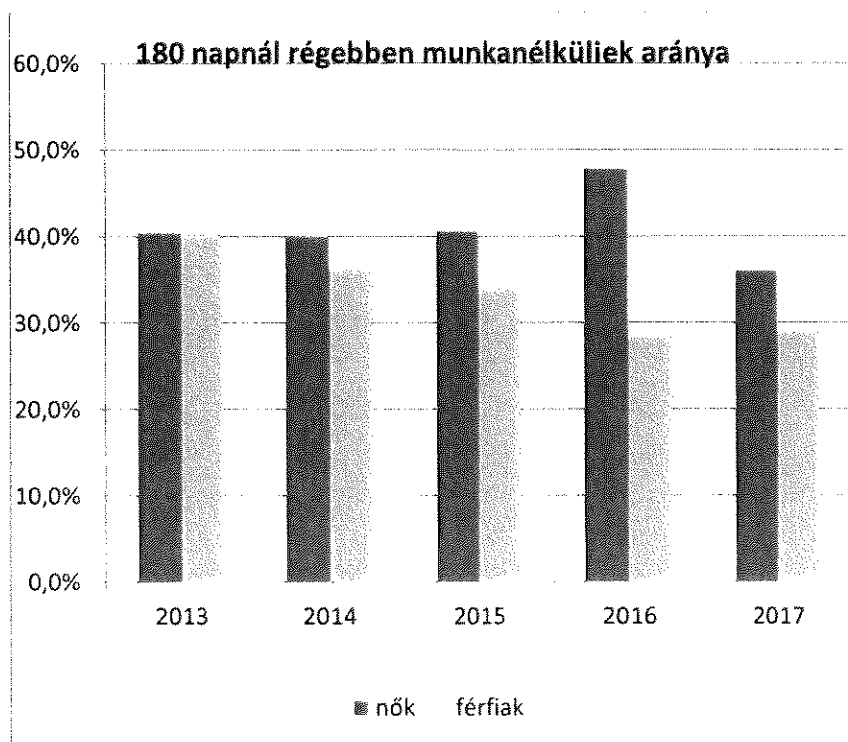
A 3.2.3. számú táblázatban a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma látható, nemek szerinti bontásban is az összes nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek számához viszonyítva.

A táblázat szerint a tartósan munkanélküliek száma folyamatosan csökken, a nőké nagyobb arányban, mint a férfiaké.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma				
	fő			fő			%	
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi
2013	42	41	83	17	17	34	40,5%	40,2%
2014	33	35	68	13	13	26	40,0%	36,2%
2015	32	27	59	13	9	22	40,6%	34,0%
2016	28	24	52	13	7	20	47,9%	28,4%
2017	22	24	46	8	7	15	36,0%	28,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. Alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatása

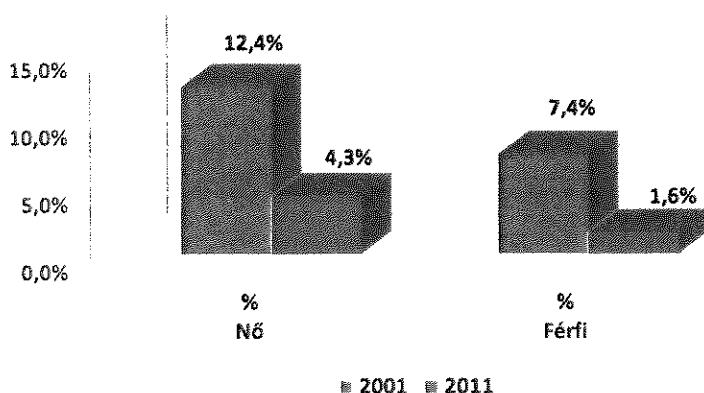
Az alacsony iskolai végzettségűek tekintetében elmondható, hogy a romák körén belül a saját ingatlan szerzésének a lehetősége a legtöbbjüket arra sarkalta, hogy munkát vállaljanak, elsősorban Hévízen és Keszthelyen. A családsegítő szolgálat munkatársai mindenben segítik őket, amennyiben igénylik, jogi segítségnyújtást is biztosítanak. A 3.2.5. számú táblázatban a népszámlálási adatok láthatóak az alacsonyan iskolázott népe sségre vonatkozóan nemek szerinti bontásban.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	87,6%	92,6%	12,4%	7,4%
2011	95,7%	98,4%	4,3%	1,6%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában

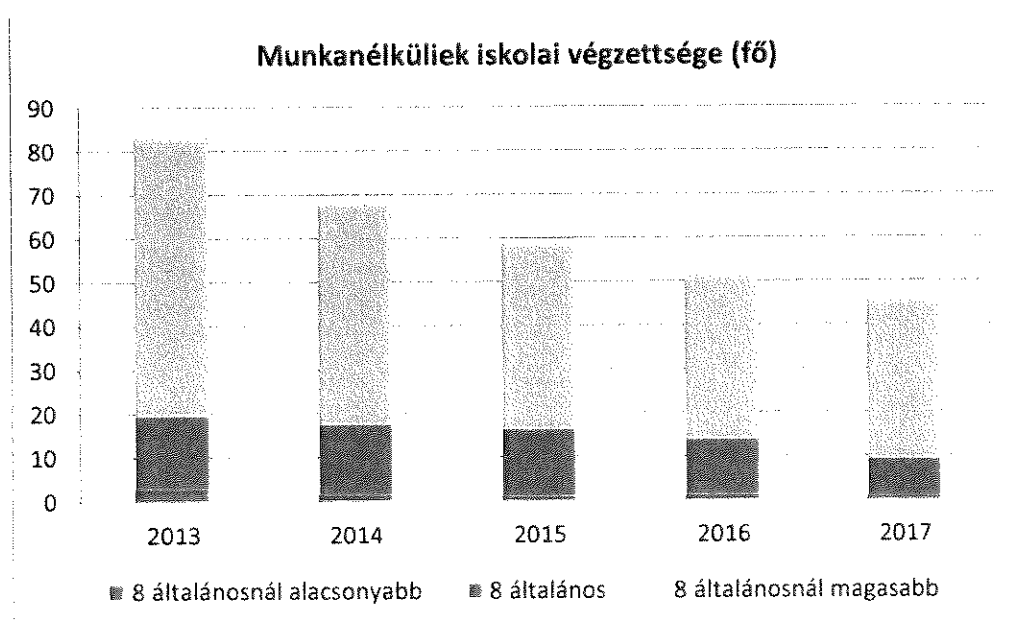
Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 2011. évi népszámlálási adatok szerint növekedett a 2001. évihez képest, a nőké nagyobb mértékben, mint a férfiaké.

A regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők számának iskolai végzettség szerinti bontásából az figyelhető meg, hogy a legnagyobb csökkenés a 8 általánosnál kisebb végzettségűeknél figyelhető meg, a 8 általánost végzetteknel is csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma, 47 %-kal, de a 8 általánosnál magasabb végzettségűeknél is csökkenés tapasztalható, 42 %-os.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	83	3	3,6%	17	19,9%	64	76,5%
2014	66	2	2,3%	16	24,2%	50	75,8%
2015	59	1	1,7%	15	26,1%	42	72,2%
2016	32	1	3,9%	13	39,1%	38	118,8%
2017	46	1	1,6%	9	18,6%	37	79,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Cserszegtomajon a Szabó István Általános Iskolában nincsen felnőtt képzés, de a törvényi előírások miatt a táblázatok beillesztésre kerültek.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2013	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felőttoktatásban résztvevők		Középfokú iskolai tanulók száma a felőttoktatásban (fő) - (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	0		##		####		####	
2014	0		##		####		####	
2015	0		##		####		####	
2016	0		##		####		####	
2017	0		##		####		####	

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.3. Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a munkaügyi kirendeltségek által engedélyezett keretszámok alapján és meghatározott feltételek mellett történik. Az eddigi gyakorlattól eltérően a közfoglalkoztatás keretében a Zala Megyei Kormányhivatal által kiközvetített személyek (aktív korúak, regisztrált munkanélküliek, stb.) foglalkoztathatók annyi időre, amennyit a Zala Megyei Kormányhivatal és az Önkormányzat között kötött hatósági szerződés lehetővé tesz. Mind az álláskeresési járadékban, mind az aktív korúak ellátásában részesülők foglalkoztathatók a közmunka programban.

3.2.4. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyei annál nagyobbak, minél nagyobb az elhelyezkedéshez való igény. Az önkormányzat mindkét településrész centrumában biztosítja az ingyenes internet hozzáférést, így az információ rendelkezésre áll mindenki számára. Az önkormányzat a munkaügyi központ segítségével keresi azokat, akik részt akarnak venni a közmunka programban és a helyi lakosok közül több olyan dolgozik ma már vállalkozók munkatársaként, aki közmunkásként dolgozott korábban. Az önkormányzat tervezett beruházási mind szakmunkát igényelnek, ezért csak ritkán sikerül helyi munkavállalót találni a munkavégzéshez. Sajnos a közlekedés Cserszegtomaj elhelyezkedéséből adódóan nehézkes, a személyszállítási vállalattal folyamatos egyeztetések zajlanak azért is, hogy a meglévő buszmegállóknál megálljanak a buszok. Ma már a romák nagy részének is van a tulajdonában autó, de sokan ennek ellenére kénytelenek a nem megfelelő útvonal kijelölése miatt akár egy órát is utazni a munkahelyükre. Összességében elmondható, hogy aki munkát akar vállalni, az talál a közeli két városban, de az odajutást már problémás megoldani. Sajnos vannak olyanok

is, akik a nem megfelelő körülményeiken nem akarnak változtatni, így a segítség ellenére sem vállalnak munkát, nem próbálkoznak rendezni a lakhatási helyzetüket.

3.2.5. A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet könnyítő programok, a fiatalok képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférése

Az általános iskolai tanulók részére a környékbeli iskolák minden évben szerveznek nyílt napot, ahol a diákok megismerhetik az adott iskolában elsajátítható képzéseket. A helyi általános iskola az érdeklődő diákoknak különböző szakkörök segítségével biztosítja, hogy az adott tantárgyból magasabb szintre jussanak és a választott középiskolába felvételt nyerjenek. A Keszthelyi Festetics György Zeneiskola kihelyezett tagozattal rendelkezik a helyi általános iskolában, így az érdeklődő gyermekek zenei képzésben is részesülnek.

A fiatalok foglalkoztatását az önkormányzat az általa fenntartott hivatalon keresztül segíti. A hivatalban letölthetik a jelentkezők a szakmai gyakorlatukat és az érettségi vizsga letételének feltételeként szabott kötelező önkéntes munkát is.

A középiskolát elvégzettek részére a környező városokban és a megyeszékhelyen OKJ-s képzéseken való részvételre van lehetőség, ami a regisztrált munkanélküliek és az első felsőfokú képesítésüket szerzők számára ingyenes. A 25 év alatti regisztrált munkanélkülieket, akik nem rendelkeznek saját jövedelemmel, pályakezdők, a Járási Hivatal külön kezeli és képzésben részesíti.

3.2.6. Munkaerő piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások

A települési önkormányzat a fizikai állományban, a hivatalában és az általa fenntartott intézményben felmerülő munkaerő hiányt minden esetben próbálja helyi lakos alkalmazásával megoldani. Többször előfordul azonban, hogy a szakmai ismeretek hiánya miatt nem helyi lakos kerül felvételre.

A Cserszegtomaj területén élő romákat semmilyen hátrányos megkülönböztetés nem érti, aki kérelemmel fordul az önkormányzathoz, minden esetben megkapja a jogszabályok által neki járó juttatásokat. A foglalkoztatás területén pedig kifejezetten előnyt élveznek, mivel a település vezetésének is az a célja, hogy a körülményeik javuljanak, sikerüljön a felzárkóztatásuk.

3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzata a pénzbeli és természetben nyújtott szociális, valamint gyermekvédelmi ellátásokról szóló 4/2015.(II.26.) önkormányzati rendeletében a Szociális Bizottságra ruházta át a pénzbeli ellátásokról való döntést. A Szociális Bizottság rendkívüli települési támogatás keretén belül dönt az igényelt támogatásokról. A 2017. évben 94 főt támogattak, sokakat több alkalommal is, összesen 5.405.000 Ft összegben. 3 fő kérelmét utasította el a bizottság azért, mert nem feleltek meg a rendeletben előírtaknak. Azok a rászorulóak, akik alanyi és normatív jogon nem jogosultak a közgyógyellátásra, a rendeletben meghatározottak szerint rendszeres települési támogatás keretén belül kaphatnak gyógyszer-támogatást. Ezzel a lehetőséggel a 2017. évben 10 fő élt, őket 1.000.014 Ft összegben támogatta az önkormányzat.

Az aktív korúak ellátása átkerült a járási hivatalok hatáskörébe, így arról az önkormányzat nem dönthet. Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatás nincs meghatározva a település önkormányzatának rendeletében.

Cserszegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

Amennyiben valaki elveszíti a munkahelyét, 3 hónapig álláskeresői járadékra jogosult. Ha ez alatt az idő alatt nem talál munkát, kérelmezheti az aktív korúak ellátását a Járási Hivaltól. Mind az álláskeresői járadékban, mind az aktív korúak ellátásában részesülők foglalkoztathatók a közmunka programban.

A következő három táblázatban – 3.3.1., 3.3.2. és 3.3.3. – azoknak a személyeknek a száma látható, akik szeretnének visszakerülni a munkaerőpiacra, de még nem sikerült elhelyezkedniük, munkát keresnek és ezért támogatásban részesülnek. Ők a támogatásért a Nyugat-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ Keszthelyi Kirendeltségéhez fordulhatnak kérelmükkel.

Mind a két táblázatból látható, hogy csökken azok száma, akik jogosultak valamelyik támogatási formára.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2013	2 015	4	0,2%
2014	2 028	8	0,4%
2015	2 043	8	0,4%
2016	2 014	7	0,4%
2017		7	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresői száma

Év	Nyilvántartott álláskeresői száma (TS 1301)	Álláskeresői járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	83,00	12,25	14,8%
2014	86,25	8,00	9,3%
2015	58,56	6,50	11,1%
2016	32,00	9,50	29,7%
2017	45,75	9,25	20,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Cserszegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401))		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	18,75	0,93%	4,00	4,82%
2014	13,25	0,65%	7,50	8,70%
2015	14,00	0,69%	7,75	13,23%
2016	8,40	0,42%	7,25	22,66%
2017	8,50	#ZÉRÓOSZTÓ!	7,30	15,96%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Cserszegtomajon a lakásállomány folyamatosan növekszik. Ez köszönhető a családtámogatási programoknak is és annak, hogy egyre több külföldi vásárol, építkezik településünkön. A településen élő romák egészen 2015-ig jellemzően két helyszínen, egymás szomszédságában laktak, de a CSOK bevezetését követően tartós munkaviszonyt létesítettek és ennek köszönhetően sokan vásároltak maguknak a település egyéb részén, illetve a szomszéd településen is ingatlant. Így nem lehet a településen telepekről, szegregátumokról beszélni.

Cserszegtomaj nagyközség önkormányzata nem rendelkezik bérlakásokkal és nincs szociális lakhatási programja sem. A településünkön folyamatosan nő a lakáscélú ingatlanok száma és ezzel fordított arányban csökken a nem lakáscélú ingatlanok száma, mivel a jelenlegi szabályozás szerint a családok hitelt felvenni csak lakáscélú ingatlanra tudnak, ezért folyamatos a nem lakáscélú ingatlanok átminősítése lakáscélú ingatlanná.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	1 202	0	0		0		0	
2014	1 208	0	0		0		0	
2015	1 214	0	0		0		0	
2016	1 233	0	0		0		0	
2017								

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A településen lakhatási szempontból nem beszélhetünk veszélyeztetettekről, nincsenek hajléktalanok sem. Az önkormányzat vis major esetekben minden rendelkezésre álló eszközzel segít, pénzbeli támogatással, a fizikai állomány mozgósításával, rendkívüli elhelyezéssel. De ezzel együtt elvárja azt is, hogy az, aki a segítséget kapta, maga is tegye meg a tőle elvárható lépéseket annak érdekében, hogy a vis major helyzet rendeződjön.

A fent leírtakból adódóan a lakásállomány körülbelül felére a helyi lakosok hitelt vettek fel, tehát terhelve van a bank jelzálogjogával. A lakáscélú ingatlanok 5 %-a pedig végrehajtási eljárás következtében van végrehajtási joggal terhelve. A következő táblázatban az látható, hogy 2015-ig részesülhettek a cserszegtomaji lakosok lakásfenntartási támogatásban, a normatív támogatást az államtól igényelheték, a méltányosságit pedig önkormányzati rendelet alapján állapították meg. Ez a támogatási forma ma már nem igényelhető. Adósságcsökkentési támogatást az önkormányzat nem biztosított a lakosoknak, amennyiben szükség van rá, a helyi ingatlanadók esetén, kérelemre 12 havi kamatmentes részletfizetést biztosít az adótörvényben meghatározottak szerint.

Lakáscélú támogatásban részesítettek száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	68	0
2014	33	0
2015	19	0
2016	0	0
2017	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Cserszegtomajon a lakóingatlanok belterületen találhatóak és a jelenlegi szabályozás szerint is itt hozhatók létre lakóingatlanok. Amennyiben valaki gazdálkodik, nagy területtel rendelkezik, adott feltételek bekövetkezése esetén van lehetősége külterületen ún. birtokközpont létrehozására.

Településünkön a hulladékszállítási közszolgáltatást 2017. október 01. napjától a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft.-val kötött szerződés alapján a továbbra is a Zalaispa Zrt. végzi, alvállalkozóként. A kommunális hulladék elszállítása mellett a lakosságnak van lehetősége szelektíven gyűjteni a szemetet, erre 4 szelektív hulladékgyűjtő sziget áll rendelkezésre. Ezen kívül az önkormányzat minden évben szervez lomtalanítást is, a helyi iskolában papírgyűjtést, az óvodában elektronikai hulladék-gyűjtést szerveznek, ezzel is formálva az oda járó gyermekek természethez, környezethez való viszonyát.

A közművek a településen nem egyformán elérhetőek. Az árammal való lefedettség gyakorlatilag teljes a településen, de ez nem mondható el a gázszolgáltatásról, amely jellemzően a cserszegi településrészen hiányos. A csatorna-, ivóvíz- és szennyvíz-hálózat a déli közigazgatási határ mentén elhelyezkedő, nem beépített telkek esetében nem megoldott.

A település szerkezetéből adódóan azonban sok problémát okoz - még a centrum környékén lakóknak is - az utak állapota, az extrém időjárási viszonyok között a közlekedés megoldása. Sajnos a periférián lakók sokszor csak kavicsos úton tudnak közlekedni, a főutak mellett lakók pedig folyamatosan szenvednek a gyorsan haladó autóktól, a forgalomtól. A közösségi közlekedés megoldott a településen, Keszthely viszonylag könnyen elérhető annak a számára is, aki nem rendelkezik gépkocsival. A busszal közlekedőknek pedig hétköznapon reggel és délután van több lehetőségük busszal Keszthelyre menni. Hévíz elérése problémás, mivel a személyszállítással foglalkozó vállalat csak korán reggel és délután indít 1-1 járatot közvetlenül Hévízre, különben a Hévízre utazóknak Keszthelyen át kell szállni. Mind a helyi lakosoknak, mind az itt pihenőknek gondot okoz a járatok ritkasága. Mind a forgalomkorlátozás, mind a járatsűrítés érdekében tett az önkormányzat lépéseket, de az illetékes szervek nem mutatnak hajlandóságot a helyzet rendezésére.

3.5. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapszolgáltatások biztosítása kötelezően ellátandó önkormányzati feladat, ezt a törvényi rendelkezésen túl a 13/2016.(XII.15.) önkormányzati rendelet szabályozza. A háziorvosi szolgálat felnőtt és gyermek háziorvosi feladatokat is ellát.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

A fogorvosi ellátás Keszthelyen, az Alapellátási Intézményben vehető igénybe. A háziorvosi ügyeleti ellátást a cserszegtomaji felnőtt és gyermek lakosok a Keszthelyi Kórházban vehetik igénybe 17 óra után munkanapokon, szabad- és pihenőnapokon. A fogorvosi ügyeleti ellátást a IV Dental Kft. biztosítja, Zalaegerszegen. A védőnői feladatellátást Rezi Község Önkormányzatának fenntartásában álló Védőnői Szolgálat biztosítja az egész településen és ők látják el az óvodai, iskolai védőnői feladatokat is. A roma lakosokat a Családsegítő Szolgálat munkatársai rendszeresen látogatják, egyrészt a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások igénybevétele miatt, másrészt a családgondozói feladatok ellátása miatt is. Havonta egyszer jelzőrendszeri megbeszélésen a szolgálat munkatársai, a védőnők, az iskolai

és óvodai gyermekvédelmi felelős és a hivatal szociális ügyekkel foglalkozó munkatársa megbeszéli, hogy melyik családban merült fel probléma, tennivaló, kikre kell jobban odafigyelni. Minden résztvevő érdekelt abban, hogy ez a veszélyeztetett csoport is hozzájusson az ellátásokhoz, ezért akinek szüksége van rá, annak külön felhívják a figyelmét a soron következő tennivalókra, esetleges szűréseken, fejlesztéseken való részvételi lehetőségekre.

A pozitív diszkrimináció szép példája, hogy a Családsegítő Szolgálat munkatársai a fent leírtakon kívül a rászorulóknak heti egy-két alkalommal keszthelyi és hévízi cégek, szolgáltatók által felajánlott élelmiszereket visznek házhoz. Ezeket szívesen fogadják, de vannak olyan élelmiszer csoportok, amelyeket nem szívesen esznek meg az étkezési szokásaik miatt. Többek között ezért is van az, hogy a gyermekeik részére nem igénylik meg a szünidei étkeztetést, hiszen a helyben biztosított – a Közétkeztetési Központ által elkészített ételek a legmodernebb előírásoknak is megfelelnek, de jellemzően nem az általuk preferált élelmiszer csoportokból készülnek.

A tartós egészségügyi problémával, betegséggel küszködőknek továbbra is lehetőségük van arra, hogy közgyógyellátásban részesüljenek. Az ehhez szükséges eljárást a Járási hivatalban kell megindítani, jogosultság esetén ők adják ki az igazolást is. A közgyógyellátásban részesülők számát a következő táblázat tartalmazza.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	54
2014	52
2015	60
2016	46
2017	

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az alanyi jogon és méltányosságból igényelhető ápolási díjban részesítettek száma a 3.6.3. számú táblázatban látható. Az alanyi jogú ápolási díjat a súlyos fogyatékoságban szenvedők igényelhetik, illetve azok, akik 18 év alatti tartós beteg gyermeküket nevelik, a Keszthelyi Járási Hivaltól. Méltányossági ápolási díjat rendelet alapján adhatja az önkormányzat Képviselő-testülete. Cserszegtomajon erre nem terjed ki a szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2013	23	0	23
2014	25	0	25
2015	32	0	32
2016	33	0	33
2017	28	0	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6. Közösségi viszonyok, helyi közélet

Cserszegtomajon a romák teljesen beolvadnak a nem roma lakosok közé. Mint ahogyan a bevezetőben is olvasható, településünkön sok nemzet népei élnek együtt, egyetértésben. A romák minden tekintetben ugyanolyan elbánásban részesülnek, a velük szembeni diszkrimináció iránya pozitív és nem negatív. A gyermekeik a többi gyermekkel együtt járnak óvodába, iskolába, közöttük semmiféle etnikai konfliktus nem merült eddig fel. Sajnos több esetben is előfordult, hogy a roma gyermekek a szüleik nem megfelelő odafigyelése miatt lemaradtak különböző foglalkozásokról programokról – hiszen ezeket minden segítség mellett sem lehet mindig ingyen, térítés nélkül megoldani és sajnos a szülők értékrendjében a gyermekeik kulturális programjának a támogatása még mindig nem áll a megfelelő helyen. A Családsegítő Szolgálat munkatársai és a Vöröskereszt is szervez adománygyűjtést, amelynek keretein belül bárki leadhatja a nem használt, megunt ruhaneműit, játékait, eszközeit és ezeket a megjelent rászorulóknak térítés nélkül elvihetik. A helyi lakosok közül többen vannak olyanok, akik főleg a tavasztól őszi tartó időszakban kerti munkák elvégzésével bízzák meg a helyi romákat. Ezzel mind a kettő fél jól jár, hiszen a megbízók legtöbbször nyugdíjasok, akik nem tudják már elvégezni a kertjük rendben tartását, tisztítását, gondozását, a megbízott pedig szinte mindig fiatal férfi, aki ezzel nemcsak plusz bevételre tesz szert, hanem a társadalmi megbecsülése is növekszik.

3.7. Nemzetiségi önkormányzat

Cserszegtomajon nem alakult meg a nemzetiségi önkormányzat, mert a megválasztott képviselők visszaadták a mandátumukat és az időközi választásokkor nem jelöltette magát senki sem képviselőnek.

3.8. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Foglalkoztatással kapcsolatos problémák, tartós munkanélküliség	Ügyintézésben segítség nyújtása, figyelemfelhívás
Nem megfelelő tájékozottság	Tájékoztatás megszervezése, információhoz való hozzájutás biztosítása, jogi segítségnyújtás
Nem megfelelő hozzáállás	Attitűdformálás, jó példák bemutatása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

Cserszegtomaj Nagyközség állandó lakosainak száma 2016. évben 3117, 2017. év végén 3202 fő. A település lakosságának száma hosszú évek óta kiegyensúlyozott, kis mértékben növekszik. Ez a születések viszonylag magas számával és azzal magyarázható, hogy a település üdülőhelyi jellege miatt sok fiatal, kisgyermekes család választja településünket lakóhelyül. A település lakónépességének korcsoportok szerinti alakulását a 2.1. számú táblázat ábrázolja, de a lentebb található táblázat adatai kiemelten a 0-18 éves korú népességgel foglalkoznak.

Korcsoport	2015.			2016.			2017.		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
0-2 éves	51	45	96	47	46	93	54	36	90
3-5 éves	46	38	84	43	39	82	46	54	100
6-13 éves	147	121	268	146	117	263	146	118	264
14-17 éves	52	63	117	55	57	112	56	63	119
0-18 éves	311	280	591	303	278	581	318	289	607

A táblázatokból látható, hogy a 2016. évi csökkenés után a 2017. évben nőtt a születések száma és a lakónépéségen belül a gyermekek száma is.

A Képviselő-testület a cserszegtomaji illetőségű gyermekek jogán a szüleiket egyszeri születési támogatásban részesíti.

Cserszegtomajon az önkormányzat Képviselő-testülete kiemelten kezeli a gyermekeket ellátó intézményeket, az alapellátásokat biztosító szervezeteket és a gyermekek védelmét biztosító szerveket is.

A 3 év alatti gyermekeket egészen 2018. augusztus 31-ig egységes óvoda-bölcsődei csoportban fogadta az önkormányzat fenntartásában álló Pipacs Óvoda és Egységes Óvoda-bölcsőde. Az Nktv. 99/E §-nak módosítása miatt az egységes óvoda-bölcsődei csoport tiszta óvodai

csoportként indul 2018. szeptember 01-től és ezzel párhuzamosan egy mini bölcsődei csoport indul az óvoda területén belül, de külön épületben, ahol 7 fő 3 év alatti gyermek ellátására lesz lehetőség. Az óvodában 5 óvodai csoport indul 2018. szeptember 01-től, korcsoportok szerinti megosztásban. A gyermekek a napközbeni ellátás ideje alatt lehetőségük van a következő foglalkozásokon részt venni:

- Helen Doron angol,
- balett,
- néptánc,
- sakk,
- hittan – felekezetek szerint megbontva.

Az esti órákban lehetőség van a Bozsik foci foglalkozás igénybevételére is.

A felsorolt foglalkozások fizetősek, a néptánc kivételével, azt az önkormányzat biztosítja a gyermekek számára.

A településen 2012-ben Európai Unió projekt keretében felújították és átépítették az iskolát, az óvoda egy részét és az óvoda szervezeti egységeként működő Közétkeztetési Központot. Így gyakorlatilag az óvoda, a konyha és a Szabó István Általános Iskola egy épületben található. Ez a gyermekek szempontjából kifejezetten előnyös, hiszen a legtöbben a helyi óvodai nagycsoportból a helyi iskolai első osztályba kerülnek. Ezt az átmenetet megkönnyíti az is, hogy a nagycsoportos gyermekek szüleinek már a tanév közepén, januárban közös szülői értekezletet szervez az óvoda és az iskola, ahol bemutatkozik az elsős tanító, az iskolai fejlesztő pedagógus és természetesen az iskolaigazgató is. A gyermekeknek a tavasz folyamán nyílt napot szerveznek, ahol a nagycsoportosok annak a tanítónak az óráiba pillanthatnak bele, aki az ő tanítójuk lesz a következő tanévben. Ez a tanító hagyományosan részt vesz az óvodai ballagáson is, és a tanév végén a nagycsoportosok egy egész délelőttöt a 4. osztályosokkal párban, játékos feladatokat megoldva tölthetnek el. Mindezekből látható, hogy az óvoda és az iskola között a kapcsolat folyamatos és felhőtlen, a pedagógusok mindkét részről próbálják a gyermekek részére megkönnyíteni az iskolakezdést. Mivel a településen több külföldi család is él, az iskolába egy nem magyar állampolgárságú gyermek, az óvodába pedig 4 kettős állampolgárságú gyermek jár.

A gyermekek szüleit az önkormányzat iskoláztatási támogatással segíti a szeptemberi iskolakezdés anyagi terheit csökkentendő. Ezen kívül a felsőoktatásban részt vevő gyermekek, illetve a 12. évfolyamos gyermekek pályázatot nyújthatnak be a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj Pályázat elnyerésére. Ezen a pályázaton a gyermekek egy alap összeget kapnak az államtól és ugyanennyit az önkormányzattól is a tanulmányaik elősegítése céljából.

A gyermekek részére az önkormányzat minden évszakban egy alkalommal – valamilyen népszokáshoz, nagyobb ünnephez kapcsolódóan – játszóházat szervez. A településen működik Hagyományörző Egyesület, akik szintén havi rendszerességgel szerveznek néptánc foglalkozásokat illetve a népi hagyományokhoz kapcsolódó játszóházat, Márton napkor lámpás felvonulást, farsangkor fánksütő versenyt, Szent Iván éjjelén tűzgyújtást. Ezen kívül a kisgyermekek anyukáknak lehetőségük van zenebölcsi igénybevételére, a nagyobb gyermekek és a felnőttek részére pedig zumba foglalkozást szerveznek egészségmegőrzési céllal. A védőnők havonta egy alkalommal baba-mama klubot szerveznek, szintén kisgyermekes szülők számára. A településen kialakításra került egy Tündérgert, nem csak azzal a céllal, hogy az őshonos magyar növényfajtákat megőrizze és bemutassa a település lakóinak, hanem az a terület otthont ad különböző programoknak és lehetőséget biztosít a kikapcsolódásra illetve a tanulásra is.

A gyermekek részére az iskolai nyári szünet ideje alatt az önkormányzat minden évben nyári táborot szervez, két hetes időtartamban. Ebben az időszakban a gyermekek kirándulni mennek, a környékbeli látnivalókat meglátogatják, hajókáznak a Balatonon, az udvaron sportolási lehetőség várja őket az épületben pedig kreatív foglalkozások.

Azokat a gyermekeket, akik az általuk üzött sportágban kiemelkedő teljesítményt nyújtanak a szülő illetve a sportvezetője kérésére az önkormányzat támogatásban részesíti. Ezen kívül a településen működő sportköröket nemcsak anyagilag támogatja az önkormányzat Képviselő-testülete, hanem biztosítja számukra a versenyekre való oda- és visszaszállítást is.

4.2. Veszélyeztetett, védelembe vett, fogyatékos, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek helyzete

Településünkön a Családsegítő Szolgálat adatai alapján 2 család 5 gyermekét vették védelembe, ebből 2 család 4 gyermeke került nevelésbe vételre.

A védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek számát a 4.1.1. számú táblázat tartalmazza.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	6	0
2017	5	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen jellemzően a roma szülők gyermekei tartoznak a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek közé. A 2017. évben 44 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, ebből 34 fő 14 év alatti, 5 fő 14-18 év közötti, 5 fő pedig 18 év feletti volt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők részére, akiknek jogosultsága tárgyév augusztus 1-én és november 1-én fennállt, az önkormányzat jegyzője természetbeni támogatást nyújtott fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszert vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában. A támogatás összege 2017. augusztus hónapban: 57 fő gyermek után 355.000.- Ft, novemberben 44 fő gyermek után 272.000.- Ft volt, összesen 627.000.- Ft. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre kifizetett összeget az állami költségvetés 100 %-ban finanszírozta.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultságának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt-ben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményeinek, a szünidei gyermekétkeztetésnek, illetve a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. ingyenes tankönyv) az igénybevételére. A kedvezmény megállapításának feltételeit a Gyvt. 19-20/b §-a szabályozza.

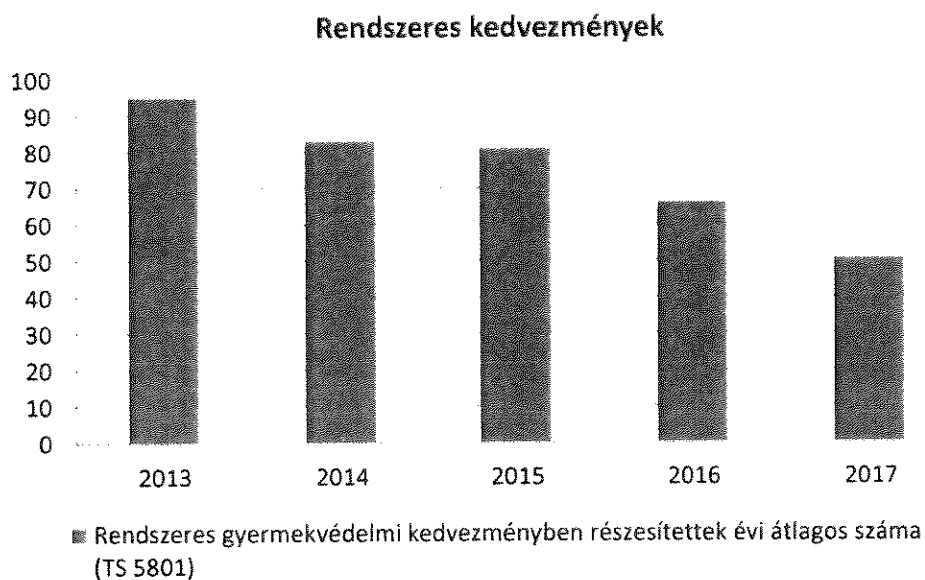
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számának változása a 4.1.2. számú táblázatban látható.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2013	95
2014	83
2015	81
2016	66
2017	51

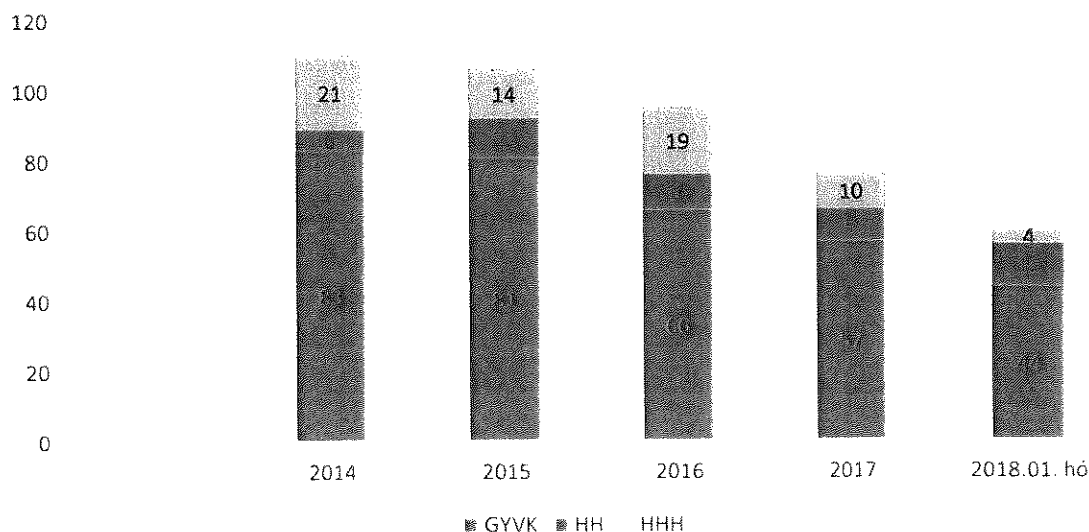
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számának változása, ebből a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának változása a következő diagramon látható.

Cserszegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek száma /fő

Ebből a diagramból is látszik, hogy a legnagyobb mértékben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma csökkent. Ez feltehetőleg annak köszönhető, hogy javulnak a lakhatási viszonyaik. Sajnos a jövedelmi viszonyaik csak kis mértékben, a szüleik iskolai végzettsége pedig egyáltalán nem változik.

A gyermekek nevelésének anyagai támogatása okán a Szociális Bizottság rendkívüli települési támogatásban részesíti a kérelmet benyújtókat.

Az iskolakezdés anyagi terheit csökkentendő, a Szociális Bizottság 13 fő részére állapított meg iskoláztatási támogatást.

A fogyatékosok számával kapcsolatban csak hozzávetőleges adatot kaptunk azoktól a szolgáltatóktól, akik a fogyatékosok nappali ellátását biztosítják. Keszthelyen a Gondviselés Házában 4 fő fiatal felnőttet gondoznak nappali ellátás keretében, és egy fő az iskolai szünetekben veszi igénybe a nappali ellátást. A Fogyatékosok Országos Szövetsége Keszthelyi Egyesülete vezetőjének tájékoztatása szerint a náluk 2 főt látássérült és 8 fő mozgássérült gyermeket gondoznak.

4.3. Gyermekétkeztetés

A gyermekek napközbeni ellátása keretében a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali ellátását (felügyelet, gondozás, nevelés, foglalkoztatás) és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

2017-ben az általános iskolások étkezése menzán, részétkezés keretében, illetve a napközbeni ellátást biztosító napközi keretében történik, az óvodások étkeztetése az óvodai ellátás keretein belül.

A Gyvt. alapján az étkezési díjkedvezményre jogosult gyermekek aránya az óvodában 100 %-os, a 2017. évben átlagosan 80 fő vette igénybe, az iskolában pedig 50 %-os kedvezményre jogosult 50 gyermek, 100 %-os kedvezményre jogosult 17 gyermek, az étkezést igénybe vevő 163 gyermek közül.

Cserszegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése értelmében az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosította. Ennek ellenére nem vette igénybe egy család sem ezt a jellegű támogatást. Döntésüket azzal indokolták, hogy az egész napjukat behatárolja, kötötté teszi a szabadidejüket, így nem lehet egész napos programot tervezni. Az étkezést, annak elkészítését közös programként élik meg a családok.

A következő 4.1.3. számú táblázatban a kedvezményes juttatásokban részesülő gyermekek száma látható.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	15	26	47	136	4	0
2014	18	25	46	140	8	0
2015	41	26	43	154	0	0
2016	81	20	41	181	0	0
2017	80	17	50	217	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.4. Szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A gyermekek folyamatos ellátását az első három évben leginkább a Védőnői szolgálat munkatársai kísérik figyelemmel. Cserszegtomajon Rezi Község Önkormányzata által fenntartott Védőnői Szolgálat biztosítja az ellátást, ellátási szerződés alapján. A szolgálat 2 fővel működik, az ellátási területeiket az önkormányzat egészségügyi alapellátási körzetekről szóló 13/2016.(XII.15.) önkormányzati rendelete állapítja meg. A védőnők gondozzák a várandós anyákat, majd segítik őket a gyermekágyban és a gyermek egy éves koráig havonta ellenőrzik a gyermek fejlődését, utána pedig évente egészen a gyermek 7 éves koráig. Igény szerint és szükség esetén házhoz mennek, de tartanak fogadóórákat is az orvosi rendelővel egy épületben lévő védőnői helyiségben. A védőnők látják el az óvodai és iskolai védőnői feladatokat is.

A Védőnői Szolgálat a 2017. évben a 4.3.1. számú táblázat szerint látta el a cserszegtomaji gyermekeket.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	2	103,5
2014	2	108,5
2015	2	114
2016	2	103,5
2017	1	220

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodai védőnői szolgáltatás keretében negyedévente tisztasági szűrést végeznek.

Az iskolai védőnői szolgáltatás keretében testméreteket, vérnyomást, látást, hallást, mozgásszervi ellenőrzést és bőrellenőrzést végeznek évente. ezenkívül kampányoltásokat adnak a 6. és 7. osztályosoknak illetve a 7. osztályos lányok igényelhetnek HPV oltást, amelynek a költségeit az állam támogatja.

A gyermekeket 6 éves korukig évente kell orvosi ellenőrzésre is vinni. A cserszegtomaji gyermekeket ellátja a cserszegtomaji háziorvosi feladatokat ellátó Gyógyít Bt, ahol az orvos gyermekorvosi szakvizsgával is rendelkezik ezen kívül a szülőknek lehetőségük van akár Keszthelyre, akár Hévízre is elvinni a gyermekeiket.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2013	0	3798	49	0	1
2014	0	3745	63	0	1
2015	0	3491	70	0	1
2016	0	3369	53	0	1
2017	0	3355	77	0	1

Cserszegtomaj Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A gyermekek napközbeni ellátását és az édesanyák munkába való visszatérését segíti az önkormányzat 2018. augusztus 31-ig egységes óvoda-bölcsődei csoport fenntartásával, 2018. szeptember 01-től mini bölcsődei csoport indításával. 2013-2015-ig családi bölcsőde is működött a településen, ahol 7 fő gyermek ellátására volt lehetőség.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2013	0	5	0	5
2014	0	5	0	5
2015	0	5	0	5
2016	0	5	0	5
2017	0	5	0	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2013	7
2014	7
2015	7
2016	0
2017	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

A településen az óvodai ellátás jellemzőit a 4.4.1. és 4.4.2. számú táblázat szemlélteti. Az óvodába elsősorban a helyben állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek nyernek felvételt, de eddig nem volt arra példa, hogy valakit ez miatt utasítottak volna vissza a felvételnél.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma	120	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	5	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6,30-18,00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	3 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	11	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	11	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	6	0
Kisegítő személyzet	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az iskolai ellátás jellemzőit a 4.4.7., 4.4.8., 4.4.12. számú táblázatok szemléltetik. A helyi általános iskola felvételi körzete Cserszegtomaj és Vindornyafok közigazgatási területe. A 2015/2016. tanévben a gyermekek létszáma miatt kettő első osztály is indult. Az iskola tájékoztatása szerint az elmúlt 5 évben nem fordult elő olyan eset, hogy egy gyermek az iskolaköteles kor betöltése miatt kimaradt volna az általános iskolából, tehát mindenki elvégezte a 8 általános osztályt 16 éves koráig.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	92	70	162	88	54,3%
2013/2014	105	70	175	101	57,7%
2014/2015	100	82	182	164	90,1%
2015/2016	110	85	195	181	92,8%
2016/2017	115	85	200	184	92,0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	0	8	1
2013/2014	0	8	1
2014/2015	0	8	1
2015/2016	0	9	1
2016/2017	0	9	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2012/2013	20
2013/2014	17
2014/2015	12
2015/2016	21
2016/2017	20

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Az iskolás korú gyermekeknek a Családsegítő Szolgálat munkatársai prevenciók célú előadásokat tartanak, a legutóbbi előadás a biztonságos internethasználatról szólt.

4.5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az óvoda kapcsolatban áll Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Keszthelyi Tagintézményével, ahonnan fejlesztő pedagógus, logopédus és konduktor – aki a Delecató tornát tartja – jár ki az intézménybe azokhoz a gyermekekhez, akiknek az előzetes szűrés alapján szükségük van a fejlesztésre. Az előzetes szűrést a gyermekek 5 éves korában végzik el. Az óvoda fogadja a speciális nevelési igényű gyermekeket is, öhozzájuk a Zöldmező Utcái Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményből jár ki gyógypedagógus és logopédus.

Mind az óvodában, mind az iskolában kompetencia alapú nevelés folyik. A gyermekek a saját fejlettségi szintjüknek megfelelő oktatásban részesülnek. Az iskolában szintén a Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztő pedagógusa foglalkozik azokkal a gyermekekkel, akiknek speciális fejlesztésre van szükségük, előzetes felmérés alapján. Ezen kívül az esetleges felmerült hiányosságok javítása, hátrányok ledolgozása érdekében a pedagógusok igény szerint tanulószobai foglalkozás keretében tanulnak/foglalkoznak a gyermekekkel.

Mind az iskolában, mind az óvodában van gyermekvédelmi felelős, akik probléma esetén azonnal felveszik a kapcsolatot a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal. Havonta egy alkalommal jelzőrendszeri megbeszélést tartanak a Szolgálat munkatársai, a védőnők, a gyermekvédelmi felelősök, az intézményvezetők, a hivatal szociális és gyermekvédelmi ügyekkel foglalkozó munkatársa, a Járási Hivatal gyermekvédelmi munkatársa és ha szükséges, szakértők bevonásával.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket nem éri hátrányos megkülönböztetés, ahogy a fogyatékossgal élöket sem. Mivel az iskola, a konyha és az óvoda egy része 2012-ben felújításra került, a fogyatékossgal élök részére lift található az épületben, illetve minden terem ajtaja mellé Braille írással is ki van helyezve a terem száma és a funkciója is.

Összességében elmondható, hogy a bármilyen szempontból hátrányos helyzetűnek tekintett gyermekek esetében a probléma oka szinte mindig a szülök anyagi vagy szociális helyzetének az alacsony szintje vagy romlása. Ezen az önkormányzat megpróbál anyagi eszközökkel segíteni, de alapvetően a szülök hozzáállásának kellene változnia a tartós eredmény elérése érdekében.

4.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása	Figyelemfelhívás az elérhető vizsgálatokra, szervezett képzésekre, szakkörökre, szülök tájékoztatása
Gyermekek szabadidejének megfelelő módon való eltöltése	Közösségi terek létrehozása, fiatalokat érintő prevenció programok szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1. Nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők a mai magyar társadalomban egyszerre több szerepet is kénytelenek ellátni. Ök a családok fenntartói, sokszor az eltartói is. Sok esetben a gyermekek, a háztartás és a munka mellett még az idős vagy beteg szülök gondozása is a nőkre hárul. Sajnos sok az egyszülős háztartás is, ahol a nők egyedül nevelik a gyermekeiket. Társadalmi problémát jelent az, hogy ennyi szerepben kell helyt állniuk és mindenhol maximálisan teljesíteniük. Sok esetben ez a feladat meghaladja a nők erejét és betegek lesznek, ezzel ök maguk is segítségre szorulókká válnak, a gyermekeiket pedig nincs ki ellássa.

Sajnos a nők elsősorban a gyermekek ellátása miatt a foglalkoztatás terén is hátrányt szenvednek. Sok munkáltató nem szívesen alkalmaz kisgyermekes nőket, hiszen nekik időre kell a gyermekeikért menniük, ha betegek, meg kell oldaniuk az ellátásukat. Ezért szinte minden foglalkoztatási mutató szerint rosszabb helyzetben vannak, mit a férfiak. Ezen kívül a tavasztól őszig tartó időnyben történő foglalkoztatás szinte mindig fizikai jellegű, ahol szintén inkább férfiakat alkalmaznak a munkáltatók. Az 5.1.1. számú táblázatban a munkavállalási korúak száma és a munkanélküliek száma látható nemek szerinti bontásban. Ugyanezek az adatok láthatók a 3.2.3. számú táblázatban is, ahol a tartósan munkanélküliek száma is fel van tüntetve.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	1 009	1 006	968	964	41	42
2014	1 013	1 015	978	982	35	33
2015	1 010	1 033	983	1 001	27	32
2016	1 001	1 013	977	985	24	28
2017	0	0			24	22

Forrás: Teir és helyi adatgyűjtés

Mivel a nők többször kerülnek az életük során olyan helyzetbe, amikor változnak a körülményeik, akár gyermek születése vagy válás miatt, kénytelenek több mindenbe belevágni, akár új ismereteket is szerezni, képzésben részt venni. Sokak a gyermek születésével váltanak munkahelyet, tanulnak tovább vagy kezdenek vállalkozásba. Jellemzően a nők jelentkeznek foglalkoztatást segítő programokra is, mivel a férfiaknak van lehetőségük idény jellegű vagy fizikai munkát vállalni.

Az alacsony iskolai végzettség is nagyobb a nők körében, mint a férfiakéban, ez a 3.2.5. számú táblázatból is látható. Ez szerint a legutóbbi népszámlálási adatok szerint (2011) a 15 évesnél idősebb nők 4,3 %-a, míg a férfiak 1,6 %-a nem rendelkezik általános iskolai végzettséggel. Ez a 2001. évi adatokhoz képest a férfiak esetében 79 %-os csökkenést, a nők esetében 65 %-os csökkenést jelent. Az alacsonyan iskolázott nők gyakran olyan munkakörben tudnak csak elhelyezkedni, ami több műszakos beosztást követel vagy éjszakai munkavégzést. Ilyen munkakörben pedig a gyermekeiket nem tudják ellátni segítség nélkül.

A foglalkoztatás területén tapasztalható hátrányos megkülönböztetés társadalmi probléma, ez ellen a munkaadók tudnak hatékonyan fellépni. Sajnos őket nem kötelezi erre semmi sem, és nem az áll érdekükben, hogy a munkavállalóknak több bért fizesse, hanem az, hogy minél kevesebbet, hiszen a munkabérek alapján fizetik a járulékokat is.

5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A nők munkaerő piacra történő visszatérése szinte mindig gyermek érkezésével kapcsolható össze, tehát a nők akkor tudnak visszatérni a munkaerő-piacra, ha megoldott a gyermekük napközbeni ellátása. Cserszegtomajon 2015-ig működött családi bölcsőde, az ott ellátott gyermekek száma 7 fő volt, ami a 4.3.4. számú táblázatban is látható. Az iskola átépítésével az óvodában kialakításra került egy egységes óvoda-bölcsődei csoport, ahol 5 fő bölcsődés ellátására volt lehetőség. Az egységes óvoda-bölcsődei csoport nem működhet tovább 2018. augusztus 31-től, így a törvényi előírásoknak eleget téve az önkormányzat egy mini bölcsődei csoport indítását határozta el 2018. szeptember 01-től, ahol maximum 7 fő bölcsődés korú gyermek ellátására van lehetőség. Az intézményvezető tájékoztatása szerint a bölcsődei felvételnél a törvényi előírások szerint élveznek előnyt a szülők és fokozottan figyelembe veszik, hogy annak a szülőnek a gyermeke kerüljön be a bölcsődébe, aki szeretne a munkahelyére visszatérni dolgozni.

A közintézményekben nincs lehetőség rugalmas munkaidő beosztásra, de az intézményvezetők munkaszervezéssel, munkabeosztással tudnak alkalmazkodni a munkavállalók jogos igényeihez.

5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás

Cserszegtomajon a Védőnői szolgálat és a Családsegítő Szolgálat segíti a szülőket a gyermekeik ellátása területén. A védőnők egészen a fogantatástól a gyermek 6 éves koráig figyelemmel kísérik a gyermekek fejlődését, a körülményeiket. A szülőknek lehetőségük van akár telefonon is segítséget kérni, és a védőnők igény szerint házhoz is kimennek. Az 5.3. számú táblázat a védőnők által ellátott gyermekek számáról ad tájékoztatást.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	2	132	66
2014	2	129	65
2015	2	122	61
2016	2	108	54
2017	1	133	133

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A védőnőkön kívül – főleg a hátrányos helyzetű – szülőket a családsegítő szolgálat munkatársai is segítik. Sok esetben előfordul, hogy a szülők nincsenek tisztában a szükséges vizsgálatok elvégzésének folyamatával, főleg olyan esetben, ha a gyermek valamilyen betegséggel, nehézséggel küzd. Problémás helyzetben jogi segítségnyújtásra is lehetőséget biztosítanak.

5.4. A nőket érintő erőszak, családon belüli erőszak, krízishelyzet kezelése

A nőket érintő erőszak, családon belüli erőszak kérdése azért problémás, mert az esetek nagy többségében nem derül fény ezekre a problémákra. Azért jelent ez gondot, mert a nőknél kívül a gyermekek is szenvednek ennek hatásaitól, következményeitől. Az a nő és gyermek, aki fenyegetettségben él illetve nő fel, később sem fog tudni felelősséget vállalni sem magáért sem a gyermekeiért. A havi rendszerességgel megtartott jelzőrendszeri értekezleteken a nőkkel és a gyermekekkel kapcsolatba kerülők értékelik az esetleg felmerülő problémákat és jelzés esetén azonnal intézkednek. Krízishelyzetben az önkormányzat főleg a szállításban tud segítséget nyújtani, hiszen Cserszegtomajon nincsen anyaotthon, sem átmeneti otthon, így az ilyen helyzetbe kerülőket a gyámhatóság által meghatározott otthonba kell költöztetni.

5.5. A nők szerepe a helyi közéletben

A nők – talán a nagyobb szociális érzékenységük miatt – nagyobb szerepet vállalnak a helyi közéletben, mint a férfiak. A programok felkutatásában, azok megszervezésében is nagyobb aktivitást mutatnak. Ez lehet annak a következménye is, hogy a nők számára a legkönnyebben elérhetőek azok a programok, amelyeket helyben szerveznek. Van olyan foglalkozás is, amely nők kezdeményezésére indult és működik azóta is. A nőknek ezek a közös helyi programok lehetőséget jelentenek az övékéhez hasonló helyzetben lévő személyekkel való kapcsolattartásra, ezáltal információszerzésre. Ezért az intézmények vezetői és az

önkormányzat is támogatja azokat a kezdeményezéseket, amelyek szülőktől indulnak és a családok bevonásával kerülnek megrendezésre.

5.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

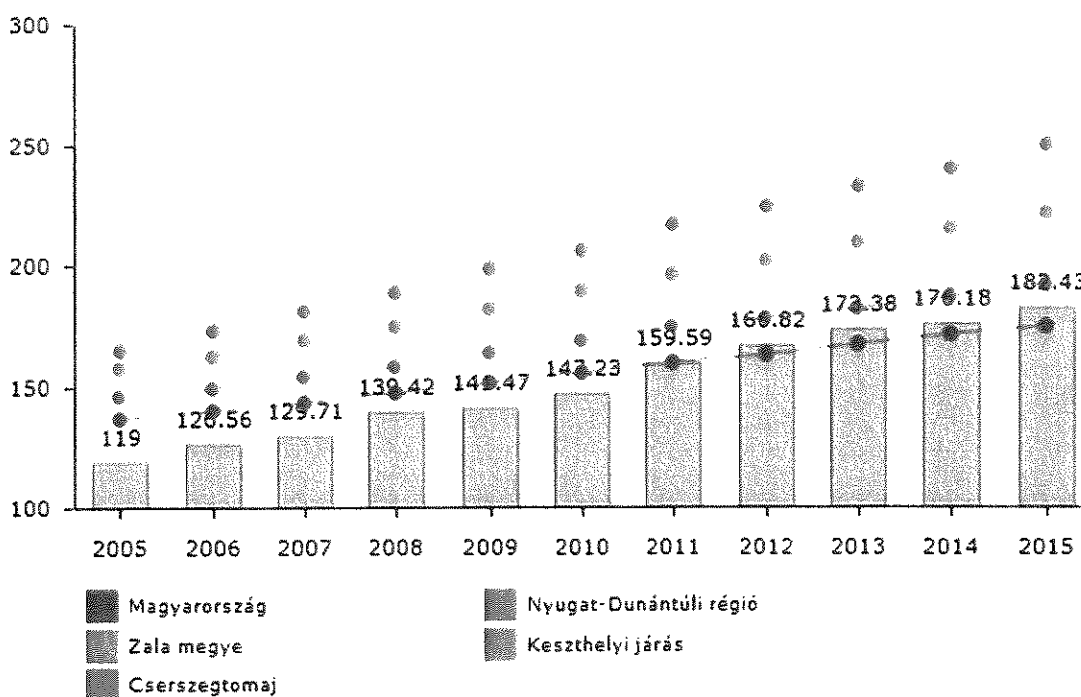
A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkaerőpiaci helyzet javítása	Tájékoztatás, figyelemfelhívás oktatási lehetőségekre, napközbeni gyermekellátás bővítése
Érdektelenség, információhiány	Közösségi programok szervezése, attitűd formálás,

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői

A lakosság számának korcsoportos bontását bemutató 2.1. számú táblázatban látható, hogy a lakosság 21 %-át teszik ki a 65 évesnél idősebb lakosok. A Teir adatbázisból származó adatok szerint a 65 évesnél idősebb lakosok száma folyamatosan emelkedik, 2013-tól évente 4, 5, 3 %-kal. Ez megfelel az országos trendnek, amelyet a következő diagram – öregedési mutató (az állandó népességből a 60 évesnél idősebbek száma 100 fő 0-14 évesre számítva) - szemléltet.

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A településen lakó összes nyugdíjban és egyéb nyugellátásban részesülő személyek számát a 6.1.1 számú táblázat tartalmazza.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	232	284	516
2014	236	290	526
2015	227	300	527
2016	230	299	529
2017			0

Forrás: TelR, KSH Tstar

A nyugdíjas korúak településünkön kiemelt figyelmet kapnak. Működik egy Nyugdíjas Klub, amely segít összefogni az idős korúakat, rendszeresen programokat és prevenciós előadásokat szerveznek, figyelnek egymásra. Az idősök nappali ellátásának megoldása kötelező feladat az önkormányzat számára, amelyet feladatellátási szerződéssel old meg, amit a hévízi Szent Lukács Idősek Otthona biztosít a cserszegtomaji idősök számára. Ezen kívül a Családsegítő Szolgálat biztosítja az idősök számára az ellátást szerződés alapján, illetve a NAPÁVA Szociális Gondozó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (8200 Veszprém, Kinizsi u. 35.) által fenntartott „Boldog Gizella-2009.” Szociális Szolgáltató 3 munkatársa nyújt 63 időskorú számára házi segítségnyújtást és gondozást.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	561	0	0%
2014	585	0	0%
2015	620	0	0%
2016	641	0	0%
2017	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TelR, KSH
Tstar

6.2. Idősek munkaerő piaci helyzete

A 65 év feletti személyek számára a munkaerő-piaci elhelyezkedés szinte lehetetlen. Már az 55 év fölötti korosztály is nehezen talál magának nem idény jellegű állást. A 6.2.3. számú táblázat az 55 év feletti arányát és számát mutatja az összes regisztrált munkanélkülihez viszonyítva.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	83	11	13%	34	5,08	15%
2014	68	15	22%	26	6,41	25%
2015	59	15	25%	22	9,3	42%
2016	52	16	30%	20	7,75	39%
2017	46	10	22%	15	6,58	45%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Ami a táblázatból látható, hogy a tartósan munkanélküliek közül az 55 évnél idősebbek száma folyamatosan emelkedik. Ebben az életkorban sokaknak megromlik az egészsége, nem tud helyt állni a munkahelyén, így munkanélkülivé válik. A munkaerő-piacra való visszatérés pedig nagyon nehézkes, leginkább annak okán, hogy a munkaadók fiatal, agilis munkaerőt keresnek és jellemzően nem becsülik meg az idősebb korosztály tapasztalatát, ismereteit. Mindezek ellenére a Járási Hivatal adatai szerint cserszegtomaji lakos nem részesül időskorúak járadékában, ami azt jelenti, hogy mindenki nyugdíjban vagy más nyugellátásban részesül, tehát teljesített annyi szolgálati időt, hogy részesülhet ezekben az ellátási formákban.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2013	0,00
2014	0,00
2015	0,00
2016	0,00
2017	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3. Közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A településen az idős korú lakosságot elsősorban a közlekedés problémája érinti, mivel Cserszegtomajon a település nagy kiterjedése miatt sokaknak az is problémát jelent, hogy az orvoshoz eljussanak. Sajnos a buszközlekedés Hévíz irányába nem megoldott, korán reggel indul egy buszjárat oda és délután vissza. Keszthely irányába is megritkultak a járatok és

probléma az is, hogy a busz nem minden megállóban áll meg, így sokszor órákig nem lehet a környékbeli városokba bejutni annak, aki nem rendelkezik gépkocsival. A házi orvos, a posta, a kisbolt és a hivatal is a település központjában található, nem messze egymástól, de a másik településrészen lakóknak az idejutáshoz is igénybe kell venni a buszközlekedést.

Cserszegtomajon működik Nyugdíjas Klub, amely összefogja a tenni vágyó idősebb korúakat és rálátása van azokra is, akik esetleg egyedül élnek. Az idősek számára szervezett programok szinte mindig a Kultúrházban kerülnek megtartásra és ezekre, illetve az önkormányzat által szervezett minden rendezvényre ingyenes szállítást biztosít. A Nyugdíjas Klub rendszeresen szervez kirándulásokat, tart előadásokat. Ezen kívül a Vöröskereszt keszthelyi szervezetétől hetente kap a Klub pékárut, amit a Klub vezetője a leginkább rászorulóknak személyesen kivisz. Az önkormányzat kötelező feladatként biztosítja az idősek szociális étkeztetését. Az elkészített ételt kiszállítják az időseknek, ami azt is biztosítja, hogy naponta egyszer valaki találkozik személyesen is az idősekkel és az esetlegesen felmerült problémákat ha megoldani nem is, de átadni tudja az illetékeseknek. Így azokról az idősekről is van valamiféle információ, akik egyedül élnek vagy elszigetelődtek a többiektől.

Ma már az idősebb korú népesség tagjai is használnak mobiltetelfont, internetet, ezért sokan onnan tájékozódnak, vannak akik elektronikusan intézik az ügyeiket. Akik ezt nem szeretnék, vagy nem tudják megoldani, azok számára az ügyeik intézésében, jogi segítségnyújtásban a családsegítők tudnak segítséget nyújtani. A házi segítségnyújtásban részt vevő 3 fő pedig mindenben segíti a gondozottjait, kísérik őket az orvoshoz, kiváltják a gyógyszereiket, bevásárolnak, takarítanak és intézik az idősek hivatalos ügyeit. Az időseknek is lehetőségük van a közösségi könyvtár használatára. A könyvtáros filmvetítéseket is szervez, a könyvtárban internet-hozzáférés is van, több számítógép és tablet, aki szeretne lépést tartani az informatikai fejlesztésekkel, annak lehetősége van rá.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2013	1	9 475	0	1
2014	1	9 530	0	1
2015	1	9 612	0	1
2016	1	9 658	0	1
2017	1	7 068	0	1

Forrás: TEIR

Az önkormányzat nevében a polgármester ajándékosárral köszönti a helyi 90 és 95 éves lakosokat és átadja nekik a miniszterelnök köszöntő oklevelét.

A 65 évnél idősebbeknek, amennyiben szükségük van rá, lehetőségük van arra, hogy a lakásul szolgáló építmény után fizetendő építményadó felfüggesztését kérjék. Ebben az esetben az adóhatóság az adó és kamatai feljegyzését kéri az ingatlanügyi hatóságtól.

6.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szociális körülmények javítása	Tájékoztatás, figyelemfelhívás, ellátások bővítése

7. Fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1. A településen fogyatékkal élők főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élők problémáinak feltérképezése bonyolult feladat, mivel pontos információink sincsenek arról, hogy mennyi fogyatékos él a településen. Csupán azon személyekről tudunk, akik valamilyen formában igénybe veszik a támogató szolgáltatásokat. Cserszegtomaj településen 30 fő mozgásában korlátozott, illetve fogyatékkal élő személy lakik, ebből: 70 év feletti: 10 fő, 60-70 év közötti: 8 fő, 30-40 év közötti: 4 fő, 20-30 év közötti: 8 fő.

A cserszegtomaji lakosokat Keszthelyen gondozzák, a Fogyatékosok Országos Szövetsége Keszthelyi Központjában és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által fenntartott Gondviselés Házában. A vezetők adatai szerint a következő táblázatban látható számban gondoznak fogyatékos cserszegtomaji lakosokat.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2013	13	0	13
2014	15	0	15
2015	15	0	15
2016	15	0	15
2017	15	0	15

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

Ezek az adatok csak azokat a személyeket tartalmazzák, akik a nappali ellátásban részt vesznek. A nappali ellátáson kívül a Máltai Szeretetszolgálat fenntart egy Támogató Szolgálatot is, amely a fogyatékkal élők számára elsősorban szállítási szolgáltatásokat nyújt. Ezen kívül igény szerint gondozási segítséget is nyújtanak illetve amennyiben a fogyatékkal élő gondozását ellátó személy pl. betegség miatt nem képes az ellátást megoldani, abban az esetben is tudnak segíteni.

A mozgásban korlátozottak számára a település minden közintézményébe való bejutás és az azokban történő közlekedés is biztosított, hiszen minden intézmény akadálymentes. A vakok és gyengénlátók számára az iskola és az óvoda épülete is akadálymentes, hiszen a felújításkor kikerültek a vakokat segítő írással készült tájékoztató táblák is. Mivel az önkormányzat fenntartásában álló intézményben gyermekeket látnak el, ezért nem alkalmaznak

fogyatékossgal élő személyeket. A közmunka programban pedig jellemzően fizikai munkára keresnek munkavállalót, így ott sem tudnak fogyatékossgal élőket alkalmazni. Mivel a településen jellemzően építési vállalkozások illetve vendéglátóipari vállalkozások működnek, ők sem tudnak fogyatékkal élőket alkalmazni.

7.2. A fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeli ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők a fogyatékossguk megállapítása iránt a Járási Hivatalnál eljárást indíthatnak. Amennyiben a szakértői bizottság döntése alapján jogosultak rá, a betegségüktől és állapotuktól függően kaphatnak ellátást.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2013	36	24
2014	36	25
2015	33	28
2016	25	25
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Sajnos sok olyan gyermek is lakik Cserszegtomajon, akik fogyatékkal születtek, őket otthon gondozza valamelyik szülőjük. Ilyen esetben a szülőt kellene segíteni, hogy meg tudja oldani a gyermeke ellátását, szállítását. Erre sok esetben a Támogató Szolgálat megoldást nyújt.

A fogyatékkal élő személyeket a település önkormányzata rendkívüli települési segéllyel tudja támogatni, amennyiben kérelmet nyújtanak be.

7.3. Közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés, akadálymentesítés

A mozgáskorlátozottak számára a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés megoldott, hiszen az intézmények akadálymentesek. Az iskola és az óvoda a gyengénlátók számára is akadálymentes. Sajnos a buszközlekedés nem fedi le az igényeket és a buszok nem akadálymentesítettek, így aki fogyatékkal él, az rászorul a családtagjai segítségére, vagy él a támogató szolgálat nyújtotta lehetőségekkel. A közösséget érintő információkhoz való hozzáférést az önkormányzat a hivatalos honlapján keresztül biztosítja. Az önkormányzat által szervezett rendezvényeket a mozgáskorlátozottak igény szerint az önkormányzati szállítóeszközökkel is elérhetik. Cserszegtomaj hegyközség jellegéből adódik, hogy az utak kialakítása nem kedvez a mozgáskorlátozottaknak sem. Sok a mélyút, a keskeny utcácska, ahol éppen egy autó fér el és a gyalogosok számára sincs hely, ahová lehúzódjanak. Sajnos járda építésre nem áll rendelkezésre elegendő anyagi erő, és a járda kialakításához az ingatlanok tulajdonosainak hozzájárulása lenne szükséges.

7.4. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közlekedési helyzet javítása	Utak szélesítése, járdák építése, buszközlekedés javítása
Adatbázis bővítése, aktualizálása a fogyatékkal élőkről	Az adatok alapján információ, segítség nyújtása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi szerepvállalása

8.1. Civil, egyházi és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések

A helyi közéletben nagy szerepet játszanak a civil szervezetek. Az önkormányzat minden évben anyagilag támogatja a kérelmet benyújtó szervezeteket, egyházakat, akik kötelesek a támogatásról elszámolást adni. A településen működő civil szervezetek nagy többsége két kiemelt csoportot, a gyermekeket és az időseket fogja össze, támogatja. A Nyugdíjas Klub és a Népdalkör inkább az idősebb korosztály igényeit elégíti ki. Az ő részükre szerveznek kirándulásokat, megjelenési lehetőségeket, prevenciós előadásokat, juniálist. A sportkörök inkább a gyermekek felé fordulnak, számukra edzéseket, versenyeket, megmérettetési lehetőségeket biztosítanak. Az egyesületek tevékenysége szerteágazó, főleg közösség építés és megtartás szempontjából jelentős, az ő célcsoportjuk a családok. A Polgárőr Egyesület a település teljes lakossága érdekében végzi a tevékenységét. Sok esetben az egyesületek egymással együttműködnek, főleg programok, rendezvények esetében.

A településen katolikus és református egyházközösségekhez tartozó lakosok élnek. Az egyházközösségek a tagjaikkal együtt főleg a templomok berendezését és állagának megővését végzik. Szerveznek a helyi közösség részére programokat – Márton-napi lámpás felvonulás – és kirándulásokat is. Keszthelyen irodát tart fenn a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Magyar Vöröskereszt is, akik kiemelten a rászorulókkal foglalkoznak. Mind a kettő szervezet szervez adománygyűjtést, ezen kívül a Máltai Szeretetszolgálat tartja fenn a fogyatékosok nappali ellátását biztosító Gondviselés Házát.

8.2. Önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség

Vannak olyan szervezetek, a mentők illetve a tűzoltók, akik lehetővé teszik, elsősorban az óvodás gyermekek számára, hogy megismerjék a munkakörülményeiket, a munkaeszközeiket. Az óvodások megtekinthetik a mentőautót belülről, a tűzoltóautót és a tűzoltó állomást is. Gyermeknap keretein belül lehetőségük adódik a rendőrautó kipróbálására is.

A helyi lakosok közösségépítő ötleteit, programterveit az önkormányzat támogatja, ilyen program az Adventi Forgatag és a májusfa állítás és kitáncolás is.

A település vezetése nagy hangsúlyt fektet arra is, hogy a település értékeit megőrizze, így a helyi templomokat is. A tomaji településrészen található templom sajnos nagyon rossz állapotban van, sürgős felújításra lenne szükség. Az egyházközösség próbál a püspökségtől

támogatást szerezni illetve pályázni, és a Képviselő-testület is támogatja a felújítást. Ezen kívül az egyházközség tagjai a munkájukkal is segítenék a projektet.

8.3. Önkormányzatok közötti, térségi, területi társulásokkal való partnerség

Településünk a kiterjedése miatt 3 másik településsel határos és mindegyikkel jó kapcsolatot ápol. Rezi község Önkormányzata biztosítja településünk számára a védőnői és a háziorvosi ellátást. 2018-ban Reziben átalakításra kerül a konyha, amely a szociális és gyermekétkeztetést biztosította, így megállapodás alapján a cserszegtomaji Közétkeztetési Központ biztosítja az átmeneti időben az ételek elkészítését.

Keszthely városával együttműködésre törekszik településünk a Keszthelyhez tartozó, de a két település határát jelentő út tisztán tartása ügyében is.

Hévíz városa 2016. évben pályázatot nyert kerékpárút kialakítására, amelyben Cserszegtomaj konzorciumi tagként fog részt venni.

Cserszegtomaj tagja a Hévíz-Balaton-Zalai Dombhátak Leader Egyesületnek, amelynek önkormányzatunk egyik képviselője elnökségi tagja is.

Az önkormányzat tagja a Hévíz Térsége Önkormányzati Területfejlesztési Társulásnak is. A társult önkormányzatok célja a társulásban részt vevő települések és a térség területének összehangolt fejlesztése, fejlesztési tervek, programok készítése és megvalósítása. Ez a társulás az idei évben előre láthatólag átszervezésen fog keresztül menni.

8.4. Civil és for-profit szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A környékbeli településeken található for-profit szervezetek szintén a gyermekeket és az időseket támogatják elsősorban. Már korábban szó volt arról, hogy a Keszthelyen található hipermarketek a megmaradt pékárut, péksüteményeket felajánlják a rászorulóknak és az sok esetben a romák és az idősek kapják meg. Itt szintén a Családsegítő Szolgálat munkatársai és a Nyugdíjas Klub vezetője az, aki segíti az áruk szétosztását és a rászorulókhöz juttatását.

A másik kedvezményezett célcsoport a gyermekek, őket főleg az iskolai tanítási időn belül támogatják különböző for-profit szervezetek. Az óvodások részére külön bejelentkezés alapján lehetőséget biztosít többek között a Festetics kastély, a Sármelléki Reptér, a Várvölgyi Pékség arra, hogy megismerjék az ott folyó munkát. Lehetőséget kaptak arra is, hogy a keszthelyi és a hévízi piacon megismerkedjenek a termelőkkel és az áruikkal is. A for-profit szervezeteknek ez egy lehetőség arra, hogy a termékeiket, munkájukat megismertessék a jövő generációjával, az idősekkel kapcsolatos tevékenységük pedig a megítélésüket teszi pozitívabbá.

9. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Programot a település Képviselő-testülete határozattal fogadja el. A program megtekinthető a település hivatalos honlapján: www.cserszegtomaj.hu és felkerül a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság honlapjára is a HEP-ek közé.

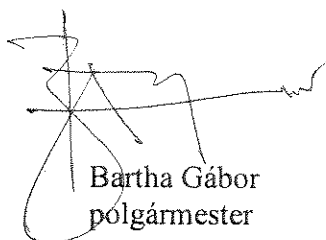
Az önkormányzat Képviselő-testülete amennyiben szükséges, HEP fórumot tart, amelyre meghívást kapnak a helyi és környékbeli civil szervezetek, egyházak, segítő szolgálatok képviselői, a helyi KMB, a védőnők, az intézmények vezetői. Ezen a fórumon lehetőséget

kapnak arra, hogy az esetlegesen felmerült problémákat megbeszéljék, megoldási javaslatokkal álljanak elő. A Helyi Esélyegyenlőségi Programot 2 évente felül kell vizsgálni, amely során ezek a felmerült gondok és megoldási javaslatok az Intézkedési Tervben feltüntetésre kerülnek.

10. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve

Az Intézkedési Terv a Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzése alapján készült. Tartalmazza az öt kiemelt célcsoportra vonatkozó tervezett intézkedéseket és azok megvalósulási tervét. Ezen kívül a teljes település lakosságára vonatkozóan elérendő célként a település úthálózatának javítása, folyamatos karbantartása, bővítése, járdákkal való kiegészítése és a közvilágítás szigetzerű napelemes lámpákkal történő bővítése szerepel. Ezt a célt csak pályázati forrás segítségével lehet megoldani.

Cserszegtomaj, 2018. június 27.

Bartha Gábor
polgármester

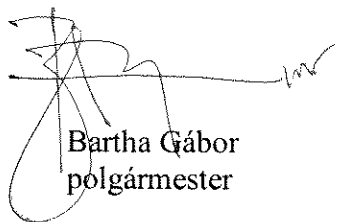

dr. Milus Lajos
jegyző

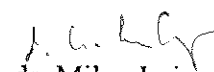
Nyilatkozat

Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot áttekintette és a 87/2018.(VI.27.) számú Képviselő-testületi határozatával elfogadta.

Cserszegtomaj, 2018. június 28.

Bartha Gábor
polgármester

dr. Milus Lajos
jegyző

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az adatvédelmi előírások betartásával annak felmérése, hogy kik vallják magukat roma kisebbséghez tartozónak, életkörülményeik felmérése	Az intézkedés felölse megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
II. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége									
1	Adatgyűjtés, feltárás	Nincs adat a roma népességéről, életkörülményeiről, a felmérés célja a romák helyzetének, demográfiai mutatóinak feltárása	Gazdasági program	Az adatvédelmi előírások betartásával annak felmérése, hogy kik vallják magukat roma kisebbséghez tartozónak, életkörülményeik felmérése	Jegyző, intézményvezetők	2020.06.30.	közfoglalkoztatásba bevonás, Tanfolyamok sikeres elvégzése	Önkormányzat humán erőforrása és technikai feltételei adóttak költségvetésben az anyagi forrását tervezni kell	Folyamatos tevékenységgel biztosítható. Kétévente felülvizsgálat
2	Információk biztosítása	nem megfelelő tájékozottság	Gazdasági program	Az adatvédelmi előírások betartásával annak felmérése, hogy kik vallják magukat roma kisebbséghez tartozónak, életkörülményeik felmérése	Polgármester, jegyző	2020.06.30.	Tájékoztatók száma, kiadványok száma	Humán erőforrás adótt, anyagi forrásokat pályázat formájában	folyamatos
3	Romák foglalkoztatási helyzetének javítása	A foglalkoztatási szint emelkedése, a romák minél nagyobb számban tartós munkaviszonyhoz segíteni.	Gazdasági Program, 4/2015. (II.26.) önkormányzati rendelet	Figyelemfelhívás álláslehetőségekre, tájékoztatás, ügyintézésben segítség nyújtása, jogi segítségnyújtás, közmunka programban való részvétel.	polgármester, jegyző, családsegítők	2023.06.30.	A foglalkoztatási arányok emelkedése, a támogatottak számának csökkenése %	A humán és technikai feltételek adóttak a hivatalban illetve a családsegítőknél. Közmunka esetén az anyagi feltételek a költségvetésbe tervezhetők.	Folyamatos tevékenységgel biztosítható. Kétévente felülvizsgálat.
4	Romák szemléletmódjának változtatása	Nem megfelelő hozzáállás gyermekeik és a családi körülményeik javítása érdekében	4/2015. (II.26.) önkormányzati rendelet	Jó példákat bemutatása, oktatásban való részvételre ösztönzés, a tartós munkaviszony létesítésén keresztül jobb életkörülmények kialakítása, esetleg tartalékok képzése.	családsegítők, munkatárs	2020.06.30.	Saját ingatlan szerzése, középiskolai felső szintű oktatásban részt vevők száma	A humán és technikai erőforrások rendelkezésre állnak.	Kétévente felülvizsgálat.
II. A gyermekek esélyegyenlősége									
1	Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek lehetőségeinek bővítése	4/2015. (II.26.) önkormányzati rendelet	A gyermekek szüleinek tájékoztatása az elérhető vizsgálatokról, fejlesztési lehetőségekről. Az óvodában és az iskolában is rendelkezésre állnak ingyenes és fizetős foglalkozások is. Figyelemfelhívás iskolai szakkörökön, sportfoglalkozásokon való részvételre. Családi körülményeik javítása.	családsegítők, óvodai, iskolai dolgozók	2020.06.30.	HH és HHH gyermekek eredményeinek javulása, kevesebb tanulási nehézséggel küzdő gyermek.	Humán és technikai erőforrás rendelkezésre áll, esetleges plusz foglalkozásokra pályázati lehetőség keresése, amely biztosítja az anyagi forrást is.	Kétévente felülvizsgálat.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetlelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
2	Gyermekek szabadidejének feltöltése	Elsősorban a nyári szünet ideje alatt a gyermekeknek segítség nyújtása a szabadidő hasznos módon történő, eltöltéséhez	Az intézkedéssel elérni kívánt cél A gyermekek szabadidejének hasznos módon történő eltöltése, a cselelengő gyermekek számának visszaszorítása.	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal Tankerületi Központ Fejlesztési Terve	Többfunkciós közösségi terek létrehozása, a már meglévők bővítése, a gyermekeket érintő és érdeklő programok szervezése, prevenciós előadások szervezése. A helyi Tündérvár jelenleg bővítés alatt áll, az Óko-park alkalmas tartalmú közösségi programok szervezésére. A családsegítők prevenciós előadást tartottak közösségi médiahasználatról, és tervben van még több felkészítő célú előadás megtartása is.	Az intézkedés felelőse	2023.06.30.	Közösségi terek kihasználtságának növekedése, látogatottságának emelkedése.	Az előadásokhoz rendelkezésre állnak a humán és technikai feltételek, a közösségi terek bővítése, létrehozása pályázat útján megvalósítható.	Kétévente felülvizsgálat.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	A nők munkaerő piaci helyzetének javítása	A nők számára munkalehetőség biztosítása	A munkát vállalni kívánó nők számára lehetőség biztosítása a munkavállaláshoz.	Gazdasági program, 4/2015. (II.26.) önkormányzati rendelet	Tájékoztatás, figyelemfelhívás oktatási lehetőségekre, olyan álláslehetőségekre, amelyeket rész munkaidőben is lehet vállalni. A napközbeni gyermekellátás bővítése fontos lenne, hogy a kisgyermekes nők minél hamarabb vissza tudjanak kerülni a munkaerő piacra.	polgármester, családsegítők	2020.06.30.	Nők munkaerő piaci helyzetének javulása, foglalkoztatott nők arányának növekedése %	A tájékoztatás humán erőforrásai rendelkezésre állnak, a nappali ellátás bővítéséhez pályázati forrás szükséges.	folyamatos, két évente felülvizsgálat
2	Nők érdeklődési körének tágítása, érdekeltségnövelés formálása.	Elsősorban a gyermekeikkel otthon lévő nők segítése, tájékoztatása, attitűd formálása.	A nők munkaerő piacra való visszatérésének elősegítése, az anyagi és szociális helyzetük javítása	4/2015. (II.26.) önkormányzati rendelet	Tájékoztatás, figyelemfelhívás oktatási lehetőségekre, olyan álláslehetőségekre, amelyeket rész munkaidőben is lehet vállalni. A napközbeni gyermekellátás bővítése fontos lenne, hogy a kisgyermekes nők minél hamarabb vissza tudjanak kerülni a munkaerő piacra.	családsegítők, védőnők, hivatali munkatárs	2023.06.30.	A nők foglalkoztatottságának növekedése %, programok számának emelkedése	A humán, pénzügyi és technikai feltételek is rendelkezésre állnak, a programok költségei a költségvetésbe tervezhetőek.	folyamatos, két évente felülvizsgálat.
IV. Az idősek esélyegyenlősége										

Intézkedés sorszáma	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
1	Szociális körülmények javítása, folyamatos biztosítása	részleges az adatbázis arra vonatkozóan, hogy a 65 év felettiek között hányan egyedül élők, kik szorúlnak szociális ellátásra (étkeztetés, egészségügyi szolgáltatások elérése)	Az arra rászorulóik részére minél több rétegű szolgáltatás nyújtása, bővítése.	4/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelet, gazdasági program	A szociális szükségletek felmérése, majd az igény szerinti ellátások bővítése, esetleg újak biztosítása. Az egészségügyi szolgáltatások között azok elérésének segítése, amelyeket nem lehet a településen elérni, így Hévízre, Keszthelyre, Zalaegerszegre kell utazni. Az önkormányzat a kitűzött feladatokat ellátja továbbra is, szerződést kötött a Hévízi Teréz Anya Szociális Integrált Intézménnyel.	Az intézkedés felelőse	2020.06.30.	Szociális ellátást igénylő 65 év felettiek száma	Saját humán erőforrás, Pályázati forrás.	Évenkénti adatfrissítéssel folyamatosan.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Adatbázis bővítése a fogyatékkal élők életkörülményeire vonatkozóan	Nincs teljeskörű adatbázis a fogyatékkal élők számáról, életkörülményeiről	A fogyatékkal élők élethelyzetének, demográfiai mutatóinak feltárása	4/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelet, gazdasági program	további és folyamatos információszerzés az adatvédelmi előírások betartásával részleges felmérés történt, az önkormányzat folyamatosan együttműködik a Fogyatékosok Országos Szövetségének Keszthelyi Egyesületével.	polgármester	2020.06.30.	létszámadatok százalékos arányok	Önkormányzat saját forrásai, pályázati források, humán erőforrások	folyamatosan, kétfévente felülvizsgálat.
2	Közlekedési helyzet javítása	A fogyatékkal élők számára könnyebb elérhetőség biztosítása	A fogyatékkal élők számára a járdák állapotának javítása, esetleg figyelemfelhívó eszközök kihelyezése	gazdasági program	Járdák burkolatának javítása, a nagyobb utak mentén járdák építése, a forgalmasabb utak átkelő helyein lassító illetve figyelemfelhívó eszközök kihelyezése, gyengén látók számára hangjelzéssel működő eszközök kihelyezése.	polgármester, jegyző	2023.06.30.	Kevesebb baleset, több gyalogos	Pályázati pénzből megvalósítható, illetve szükséges a közutakat kezelő szervezet segítségére, hozzájárulása is.	kétfévente felülvizsgálat.